

ยุทธศาสตร์การพัฒนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน เขตจังหวัดอุตรดิตถ์ (พ.ศ.2552 - 2554)

กองแผนและงบประมาณ (ฝ่ายนโยบายและแผน)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุตรดิตถ์

www.cliniccenterutt.org

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1 บทนำ	
- วัตถุประสงค์ในการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์ฯ	1
- ขั้นตอนในการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์	2
- ประโยชน์ของการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์	3
- ข้อมูลทั่วไป/ศักยภาพการพัฒนาของจังหวัด	3
ส่วนที่ 2 แนวคิดในการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ฯ	
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติ	13
- ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด	29
- ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด	31
ส่วนที่ 3 กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	33
	ในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์
ส่วนที่ 4 ขอบเขต/ประเภทโครงการที่เกินศักยภาพฯ	38

ส่วนที่ 1

บทนำ

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ข้อ 18 กำหนดว่าแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้จัดทำและทบทวนให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายนก่อนงบประมาณประจำปี และข้อ 6 การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องสอดคล้องกับระเบียบ ว่าด้วยการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ข้อ 18 และข้อ 6 คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์ จึงได้ทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ พ.ศ. 2552 - 2554 ขึ้นมา

1.1 วัตถุประสงค์ในการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์

ในการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ พ.ศ. 2552-2554 นั้น มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ มีทิศทางในการจัดทำที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดอุดรดิตถ์
2. เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ มีการประสานและบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ในเขตจังหวัด
3. เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ มีประสิทธิภาพบังเกิดประสิทธิผลในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง โดยการมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง รวมตลอดถึงผู้แทนของประชาชนในพื้นที่

1.2 ขั้นตอนการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์

ขั้นตอนที่ 1 การแต่งตั้งคณะกรรมการ

1) คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์

ผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรดิตถ์ ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นประธานกรรมการ ประธานคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอทุกอำเภอ เลขาธิการคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอทุกอำเภอ หัวหน้าสำนักงานจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด เป็นกรรมการ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาลำดับงานจังหวัด เป็นกรรมการ/ผู้ช่วยเลขานุการ

2) คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ

นายอำเภอ ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ โดยประธานกรรมการให้มาจากการคัดเลือกกันเองของผู้บริหารท้องถิ่นในเขตอำเภอ ผู้บริหารท้องถิ่นในเขตอำเภอทุกคน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตอำเภอทุกคน ท้องถิ่นอำเภอ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอทุกคน ข้าราชการ อบจ.ที่นายกอ.บจ. มอบหมายเป็นกรรมการ และ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประธานคณะกรรมการฯ คัดเลือก เป็นกรรมการและเลขานุการ

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์

1) คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์ เชิญประชุมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อนำยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด/จังหวัด มาร่วมกันกำหนดเป็นกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์

2) คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ประชุมร่วมพิจารณากำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์

3) คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์ จัดส่งกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งเป็นกรอบที่ได้ร่วมกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในจังหวัดอุดรดิตถ์ และคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอทุกอำเภอ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีให้สอดคล้องตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ที่กำหนด และเพื่อให้คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ ใช้ประกอบการพิจารณาลั่นกรองแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

1.3 ประโยชน์ของการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพ

ในการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งเป็นการระดมความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง รวมตลอดถึงผู้แทนประชาชนในพื้นที่ ก่อให้เกิดกรอบยุทธศาสตร์/แนวทาง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งนำไปใช้ในทางปฏิบัติที่ชัดเจน ส่งผลให้เกิดการดำเนินงานในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์มีการดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติ นโยบายของรัฐบาล แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาลุ่มจังหวัดอุดรดิตถ์
2. การจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์มีการประสานและบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองในเขตจังหวัด ลดความซ้ำซ้อนของแผนงานโครงการ
3. การจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์มีประสิทธิภาพบังเกิดประสิทธิผลในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งโดยการมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งรวมตลอดถึงผู้แทนของประชาชนในพื้นที่

1.4 ข้อมูลทั่วไป/ศักยภาพการพัฒนาของจังหวัด

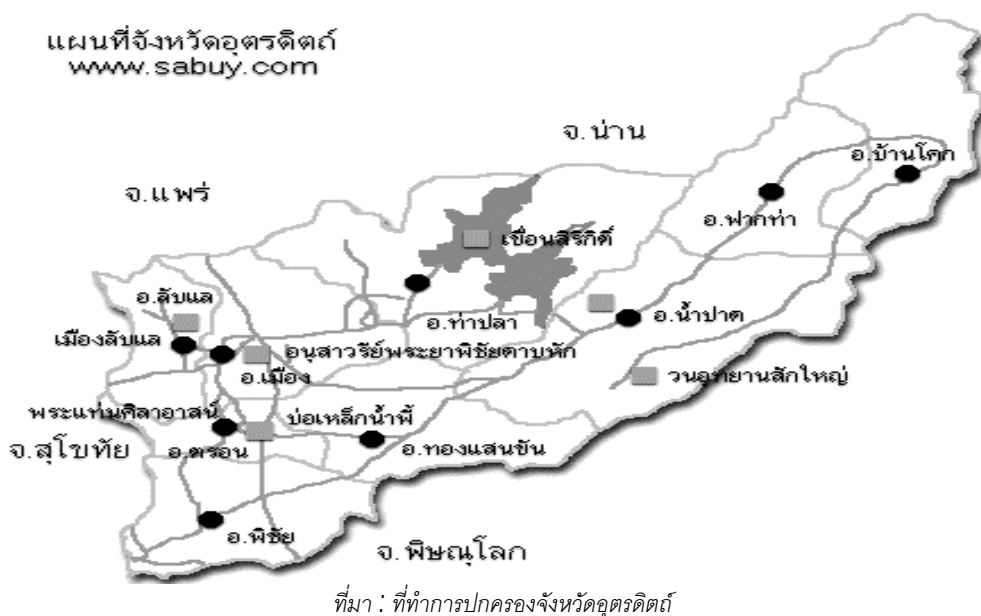
1. ข้อมูลทั่วไป

- ลักษณะที่ตั้งอาณาเขต

จังหวัดอุดรดิตถ์ ตั้งอยู่ในภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย อยู่ระหว่างละติจูดที่ 17 องศา 8 ลิปดาเหนือถึงละติจูดที่ 18 องศา 11 ลิปดาเหนือ และลองติจูด ที่ 99 องศา 45 ลิปดาตะวันออกถึงลองติจูด ที่ 101 องศา 11 ลิปดาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 63 เมตร มีพื้นที่ 7,838.592 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,889,120 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.62 ของภาคเหนือ อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ โดยทางรถไฟประมาณ 485 กิโลเมตร และทางรถยนต์ตามทางหลวงหมายเลข 11 ระยะทางประมาณ 491 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดจังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน
ทิศใต้	ติดจังหวัดพิษณุโลก
ทิศตะวันออก	ติดจังหวัดพิษณุโลกและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งมีพรมแดนติดต่อกันยาว ประมาณ 120 กิโลเมตร
ทิศตะวันตก	ติดจังหวัดสุโขทัย

ภาพที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดอุดรดิตถ์

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่ ทางด้านทิศเหนือและทิศตะวันออกมีสภาพเป็นลูกคลื่นลอนลาด เป็นลูกคลื่นลอนชัน บางแห่งเป็นภูเขาสูงประกอบด้วยเทือกเขาน้อยใหญ่สลับกันไปมีความสูงของพื้นที่ตั้งแต่ 300-1,100 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ส่วนทางด้านทิศใต้และทิศตะวันตกทางอำเภอทองแสนขัน มีสภาพเป็นลูกคลื่นสลับที่ราบ และทางตะวันตกได้แก่ อำเภอพิชัย อำเภอตรอน บางส่วนของอำเภอเมือง และอำเภอลับแล จะเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ มีค่าความสูงของพื้นที่ประมาณ 50 - 70 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง อย่างไรก็ตามสามารถแบ่งภูมิประเทศบริเวณจังหวัดอุตรดิตถ์ออกได้ 3 ลักษณะ คือ

ที่ราบลุ่มแม่น้ำ เกิดอยู่บริเวณสองฝั่งของแม่น้ำน่าน และลำน้ำสาขาที่ไหลมาบรรจบกับแม่น้ำน่าน สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่ค่อนข้างราบ มีความสูงของพื้นที่ประมาณ 50 - 100 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พบบริเวณอำเภอพิชัย อำเภอตรอน และพื้นที่ทางตอนใต้ของอำเภอดับแล และอำเภอเมือง

ที่ราบระหว่างหุบเขาและบริเวณลูกคลื่นลอนลาด เป็นบริเวณที่อยู่ต่อเนื่องจากที่ราบลุ่มแม่น้ำน่าน ทางด้านเหนือและด้านตะวันออกของจังหวัดที่มีความสูงระหว่าง 100 - 400 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ประกอบด้วยที่ราบแคบ ๆ ระหว่างหุบเขา ตามแนวของแม่น้ำน่าน และน้ำปาด บริเวณอำเภอกำแพงแสน ตามแนวคลองตรอนในอำเภอฟากท่า อำเภอป่าป๋าย และอำเภอทองแสนขัน และตามแนวลำธารสายต่าง ๆ สลับกับภูมิประเทศที่เป็นเนินเขา

เขตภูเขาและที่สูง เป็นสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่ที่พบจังหวัดอุดรดิตถ์ มีค่าความสูงของพื้นที่ระหว่าง 400-1,000 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พบได้ในบริเวณตอนเหนือของอำเภอลับแล อำเภอมือ และอำเภอทางด้านทิศตะวันออกของจังหวัด ได้แก่ อำเภอท่าปลา อำเภอปากท่า อำเภอบ้านโคก อำเภอน้ำปาด และอำเภอทองแสนขัน

ลักษณะภูมิอากาศ

ภูมิอากาศของจังหวัดอุตรดิตถ์เป็นภูมิประเทศเขตฝนเมืองร้อน (Tropical savannah climate: A.W) ซึ่งจะช่วงฝนกับช่วงที่แห้งแล้งแตกต่างกันอย่างชัดเจน

ก. ฝนที่ตกในบริเวณจังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ฝนจะตกในเดือนมิถุนายน และจะตกชุกขึ้นในเดือนกรกฎาคมและกันยายน ในปี 2548 มีปริมาณฝนตลอดปีวัดได้ 1,364 มิลลิเมตร ฝนตกสูงสุด 947 มิลลิเมตร ในเดือนกรกฎาคม และต่ำสุด 59 มิลลิเมตร ในเดือนธันวาคมจำนวนที่ฝนตกทั้งปี 113 วัน โดยในเดือนกันยายน มีจำนวนฝนตกสูงสุด 23 วัน สำหรับปริมาณฝนตกสูงสุดรายวันในเดือนกรกฎาคม ฝนตก 94.7 มิลลิเมตร

ข. อุณหภูมิในปี 2548 มีอุณหภูมิสูงสุด 37.19 องศาเซลเซียส ในเดือนพฤษภาคม และอุณหภูมิต่ำสุด 18.19 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดอุตรดิตถ์มีดังนี้

ก. แร่ธาตุ ที่สำคัญได้แก่ แร่โลหะ ได้แก่ แร่โครไมต์ แร่ตะกั่ว แร่ทองแดง แม่เหล็ก และแมงกานีส แร่ลวง และแร่โลหะ ได้แก่ แร่ดินขาว แร่ทิลด์ แร่แบไรต์ แร่ยิปซัม แร่หินอ่อน แร่หินปูน

ข. ป่าไม้ จังหวัดอุตรดิตถ์ มีชนิดของป่าไม้ประกอบด้วย ป่าเบญจพรรณ ซึ่งเป็นป่าพลัดใบ พบที่ระดับความสูง 500 - 600 เมตร และป่าเต็งรัง ซึ่งเป็นป่าโปร่งทำให้ฝนตกต้องตามฤดูกาลปริมาณน้ำฝน อยู่ในปริมาณที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช ป่าดงดิบประเภทดิบแล้ง และป่าแดง ซึ่งมีไม้มีค่าทางเศรษฐกิจที่พบมาก คือ ไม้สัก และไม้เบญจพรรณ พื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดอุตรดิตถ์ เดิมมีปกคลุมอยู่ในทุกอำเภอ แต่พื้นที่ป่าไม้ที่พบมากคือ ในอำเภอน้ำปาด อำเภอปากท่า อำเภอบ้านโคก อำเภอท่าปลา อำเภอลับแล อำเภอเมือง และอำเภอทองแสนขัน ส่วนในเขตอำเภอตรอน และอำเภอพิชัย มีพื้นที่ป่าอยู่ส่วนหนึ่ง

ในอดีตจังหวัดอุตรดิตถ์มีพื้นที่เป็นป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อ พ.ศ. 2507 ประมาณ 4,023,131 ไร่ หรือ 6,437.01 ตารางกิโลเมตร ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 82.72 ของพื้นที่จังหวัด ในจำนวนนี้ทางการได้ออกประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติแล้ว 15 ป่า เนื้อที่ 5,280.07 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,300,044.75 ไร่ คิดเป็น 67.36 เปอร์เซ็นต์ ของพื้นที่จังหวัด ปรากฏข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมจากการสำรวจกรมป่าไม้เมื่อ พ.ศ. 2516 พบว่าพื้นที่ป่าไม้ลดลงเหลือ 5,704 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 72.77 ของพื้นที่ในจังหวัด ในระหว่างปี พ.ศ. 2516 - พ.ศ. 2528 พื้นที่ป่าไม้ ถูกทำลายเฉลี่ยร้อยละ 3.55 ต่อปี และจากการสำรวจพื้นที่ป่าไม้คงเหลือในจังหวัดอุตรดิตถ์ครั้งสุดท้ายในปี 2542 พบว่า จังหวัดอุตรดิตถ์มีป่าไม้เหลือ 3,011.3408 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,882,088 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 38.39 ของเนื้อที่จังหวัดอุตรดิตถ์ ส่งผลกระทบให้เกิดภาวะฝนทิ้งช่วง ฝนแล้งและเกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ทำให้ดินขาดความสมบูรณ์

ค. ดิน

คุณลักษณะของดินในจังหวัดอุดรดิตถ์ จำแนกได้ดังนี้

1. กลุ่มดินนา
2. กลุ่มดินไร่
3. กลุ่มดินตื้น
4. กลุ่มดินภูเขา

ศักยภาพของดินสามารถแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. บริเวณที่เหมาะสมในการทำนา แบ่งเป็นบริเวณที่เหมาะสมมาก ได้แก่ บริเวณอำเภอดรอน และบางส่วนของอำเภอฟิชัย ส่วนบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง ได้แก่ พื้นที่บางส่วนของอำเภอลับแล
2. บริเวณที่เหมาะสมในการปลูกพืชไร่ ได้แก่ บริเวณอำเภอฟิชัย และบางส่วนของอำเภอเมือง
3. บริเวณที่ไม่เหมาะสมในการปลูกพืชไร่ทั่วไป แต่เหมาะสำหรับเป็นพื้นที่สำหรับเป็นที่ย่อยสัตว์หรือปลูกป่า ได้แก่ พื้นที่บางส่วนของอำเภอท่าปลา และอำเภอน้ำปาด เป็นป่าแหล่งต้นน้ำลำธารหรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอบ้านโคก อำเภอปากทำ อำเภอน้ำปาด และบางส่วนของอำเภอเมืองอุดรดิตถ์ และอำเภอลับแลเป็นพื้นที่น้ำ ได้แก่ อำเภอปากทำ

ง. แหล่งน้ำ

ทรัพยากรน้ำของจังหวัดอุดรดิตถ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

2. แหล่งน้ำผิวดิน

แหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญของจังหวัดอุดรดิตถ์ คือ แม่น้ำน่าน น้ำปาด และลำน้ำสาขาของแม่น้ำทั้งสอง ซึ่งไหลจากทางเหนือสู่ทางใต้ แม่น้ำน่านเป็นแหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญที่สุดต่อการเกษตรและการบริโภค มีปริมาณน้ำไหลสม่ำเสมอตลอดปี เพราะมีเขื่อนสิริกิติ์ควบคุมการปล่อยน้ำในแม่น้ำน่านไหลผ่านอำเภอท่าปลา อำเภอปากทำและอำเภอน้ำปาด แต่ในฤดูแล้งปริมาณจะลดลง ส่วนแม่น้ำลำคลองอื่นๆ จะมีน้ำในฤดูฝน เนื่องจากป่าไม้ต้นน้ำลำธารถูกทำลายดังกล่าว บึงและหนองน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่มีเนื้อที่เกินกว่า 10 ไร่ ขึ้นไป มีประมาณ 10 แห่ง สามารถใช้ประโยชน์ทั้งการอุปโภคบริโภคและการประมง ได้แก่ บึงทุ่งกะโล่ บึงมาย บึงหล่ม บึงซ้อ บึงเบิก บึงยาว บึงพาด บึงทับกระดาน และหนองพระแล แหล่งน้ำที่สำคัญของจังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นแหล่งน้ำที่มีอยู่ตามธรรมชาติที่สำคัญ ดังนี้

1.1 แม่น้ำน่าน ต้นน้ำที่อยู่อำเภอบัว - อำเภอท่าวังผา จังหวัดน่านไหลผ่านเข้ามาจังหวัดอุดรดิตถ์ที่อำเภอท่าปลา ลงมาทางใต้ของจังหวัด โดยไหลผ่านอำเภอเมือง อำเภอตรอน และอำเภอฟิชัย ไปสู่จังหวัดพิษณุโลก รวมความยาวของแม่น้ำที่ไหลผ่านจังหวัดอุดรดิตถ์ประมาณ 160 กิโลเมตร แม่น้ำสายนี้ เปรียบเสมือนเส้นโลหิตใหญ่ของประชาชนในจังหวัด ประชาชนส่วนใหญ่อาศัยน้ำจากแม่น้ำน่านเป็นหลักในการเกษตรกรรมและการบริโภค ซึ่งกรมชลประทานได้ก่อสร้างเขื่อนสิริกิติ์ปิดกั้นแม่น้ำที่อำเภอท่าปลา เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในการเกษตรกรรมและผลิตกระแสไฟฟ้า ปัจจุบันเขื่อนอยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต

1.2 แม่น้ำปาด ต้นน้ำอยู่ที่ภูอยู่ในตำบลม่วงเจ็ดต้น อำเภอบ้านโคก ไหลผ่านอำเภอปากท่า และอำเภอน้ำปาด แล้วไหลลงสู่แม่น้ำน่านที่ปากปาด ตำบลแสนตอ อำเภอน้ำปาดเป็นแม่น้ำที่ประชาชนในอำเภอบ้านโคก อำเภอปากท่า และอำเภอน้ำปาด ได้อาศัยปลูกพืชไร่ โดยเฉพาะในฤดูแล้ง ได้มีการก่อสร้างชลประทานขึ้น 1 โครงการ เป็นฝายคอนกรีตเสริมเหล็กขนาดสูง 2.50 เมตร ยาว 80.0 เมตร ที่นาไพร ตำบลปากท่า อำเภอปากท่า ปัจจุบันคือโครงการส่งและบำรุงรักษาน้ำปาดส่งน้ำให้กับพื้นที่ฝั่งซ้ายของโครงการครอบคลุมพื้นที่ 1,750 ไร่

1.3 คลองตรอน ต้นน้ำเกิดในภูเมียง ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด ไหลผ่านอำเภอดรอนลงสู่แม่น้ำน่านที่บ้านแก่ง ตำบลบ้านแก่ง อำเภอดรอน เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีการก่อสร้างฝายคลองตรอนและอาคารประกอบ พร้อมระบบส่งน้ำ และระบบระบายน้ำเคาะ ซึ่งสามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกของโครงการ 23,400 ไร่ โครงการนี้อยู่ระหว่างการโอนงานให้กับ โครงการชลประทานอุดรดิตถ์

1.4 คลองน้ำริด ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาพลึง อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ ไหลผ่านบ้านปางต้นผึ้ง มาบรรจบกับห้วยแม่เฉยที่ผาตั้ง แล้วไหลผ่านบ้านด่านนาขามและบ้านน้ำริด ลงสู่แม่น้ำน่านที่ตอนเหนือค่ายทหาร ม.พัน 7 ตำบลท่าเสา อำเภอเมือง โครงการชลประทานอุดรดิตถ์ ได้ทำการก่อสร้างฝายน้ำริด ที่ตำบลบ้านด่านนาขาม ขนาดสูง 3.20 เมตร ยาว 20.0 เมตร แล้วขุดคลองส่งน้ำทางฝั่งขวา เพื่อส่งน้ำให้กับพื้นที่ทางการเกษตรในเขตอำเภอเมือง และอำเภอลับแล ครอบคลุมพื้นที่จำนวน 39,000 ไร่

1.5 ห้วยแม่พูล - คลองแม่พ่อง ต้นน้ำเกิดจากตำบลแม่พูล ไหลผ่านตำบลแม่พูล มาบรรจบคลองแม่พ่องที่ตำบลฝายหลวง แล้วไหลผ่านตำบลทุ่งยั้ง ตำบลไผ่ล้อม ลงบึงมายังเขตตอนใต้ของอำเภอลับแล ติดกับอำเภอดรอน และอำเภอพิชัย

1.6 คลองละมุง เป็นคลองระบายน้ำจากบึงมาย และบริเวณทุ่งสามขา กับคลองต่าง ๆ ในเขตอำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย ลงสู่คลองละมุง ไหลลงสู่แม่น้ำน่าน ที่บ้านปากคลอง ตำบลคอรุม อำเภอพิชัย ความยาวคลองละมุงประมาณ 35 กิโลเมตร ต้นคลองละมุง โครงการชลประทานจังหวัดอุดรดิตถ์ ได้ก่อสร้าง ทร.บึงมาย น้ำจากแหล่งน้ำผิวดินเหล่านี้ ไหลผ่านที่ตั้งของชุมชน และพื้นที่เกษตร อุตสาหกรรมที่สำคัญ ๆ จังหวัดอุดรดิตถ์ ได้มีการพัฒนาแหล่งน้ำในรูปการชลประทานเป็นแบบอ่างเก็บน้ำฝายน้ำล้น และเพื่อให้แหล่งน้ำธรรมชาติมีสภาพการใช้ได้ตลอดปี จังหวัดมีโครงการขุดคลองหนองบึง ในชุมชนต่าง ๆ อีกทั้งยังได้มีการส่งเสริมการขุดสระน้ำในพื้นที่ของเกษตรกร เพื่อเป็นการกระจายให้มีแหล่งน้ำเก็บกักน้ำไว้ใช้ และช่วยบรรเทาภาวะแห้งแล้ง ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเกษตร และกรมชลประทานร่วมประสาน และรับผิดชอบดำเนินการกับจังหวัด คุณภาพแม่น้ำน่านช่วงที่ไหลผ่านจังหวัดอุดรดิตถ์ มีคุณภาพพอใช้ มีมลพิษบ้างเล็กน้อย และน้ำถูกปนเปื้อนด้วยสิ่งปฏิกูลจากชุมชน แต่สามารถใช้น้ำในแม่น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค โดยผ่านการฆ่าเชื้อโรค และผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำก่อน ในบางพื้นที่ในอำเภอท่าปลา อำเภอน้ำปาด อำเภอปากท่า อำเภอบ้านโคก อำเภอเมือง และอำเภอพิชัย พบว่าน้ำใต้ดินมีสภาวะเหล็กปนเปื้อนในปริมาณสูง ด้านระบบนิเวศของแม่น้ำน่าน และลำน้ำสาขา ควรได้รับการพัฒนา เนื่องจากความซับซ้อนของสังคมมีชีวิตของแพลงค์ตอน พืช และสัตว์ค่อนข้างต่ำ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรยังมีไม่เพียงพอและน้ำแห้งขอดในฤดูแล้ง พื้นที่ชลประทานที่สามารถส่งน้ำได้ตลอดทั้งปีอยู่บริเวณริมแม่น้ำในรัศมี 3 กิโลเมตร จากแม่น้ำน่านเท่านั้น

2. น้ำชลประทาน

แหล่งน้ำชลประทานที่สำคัญ คือ เขื่อนสิริกิติ์ซึ่งก่อสร้างขึ้นตามโครงการพัฒนาลุ่มแม่น้ำน่าน โดยสร้างปิดกั้นแม่น้ำน่านที่บริเวณตำบลผาเสียด อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นเขื่อนดินที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย และเป็นเขื่อนอเนกประสงค์ เพื่อให้ประโยชน์ในการผลิตกระแสไฟฟ้า และการชลประทาน เขื่อนสิริกิติ์มีเนื้อที่ประมาณ 284.8 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 178,000 ไร่ เก็บน้ำได้สูงสุด 10,550 ล้านลูกบาศก์เมตร สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2515 นอกจากนี้ยังมีแหล่งชลประทาน ในโครงการอื่น ๆ ซึ่งเป็นชลประทานขนาดกลาง ขนาดเล็ก และโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ได้รับการจัดสรรโดยกรมชลประทาน สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท จังหวัดอุตรดิตถ์ และศูนย์บริการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าของกรมส่งเสริมและพัฒนาพลังงานตามแนวแม่น้ำน่านและคลอง ตรอนในอำเภอเมือง อำเภอตรอน และอำเภอพิชัย

การปกครองและประชากร

จังหวัดอุตรดิตถ์ แบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคเป็น 9 อำเภอ 67 ตำบล 603 หมู่บ้านโดยมีอำเภอดังนี้ อำเภอเมือง อำเภอตรอน อำเภอทองแสนขัน อำเภอท่าปลา อำเภอน้ำปาด อำเภอบ้านโคก อำเภอพิชัย อำเภอปากท่า และอำเภอลับแล

มีการแบ่งเขตการบริหารราชการ 3 ระดับ คือ

1. ส่วนราชการบริหารส่วนภูมิภาค จำนวน 27 หน่วยงาน
2. ส่วนราชการบริหารส่วนกลาง / หน่วยงานตุลาการ / หน่วยงานทหาร / สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 63 หน่วยงาน
3. ส่วนราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

องค์การบริหารส่วนจังหวัด	จำนวน 1 แห่ง
เทศบาลเมือง	จำนวน 1 แห่ง
เทศบาลตำบล	จำนวน 17 แห่ง
องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน 61 แห่ง

ประชากร ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2550 รวมทั้งสิ้น 433,434 คน ชาย 215,589 หญิง 217,845 คน

อำเภอ	จำนวนประชากร		
	ชาย	หญิง	รวม
เมืองอุตรดิตถ์	74,933	76,036	150,969
ตรอน	17,546	17,510	35,053
ทองแสนขัน	13,147	13,424	26,571
ท่าปลา	21,091	20,158	41,249
น้ำปาด	14,860	14,891	29,751
บ้านโคก	4,789	4,691	9,480
พิชัย	33,646	35,220	68,866
ปากท่า	6,334	6,632	12,966
ลับแล	29,246	29,283	58,529

ที่มา : สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ 1 กรกฎาคม 2550

ผลิตภัณฑ์จังหวัด (Gross Provincial Product)

สภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดอุดรดิตถ์ในปี 2548 พบว่าประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี 47,705 บาท เป็นลำดับที่ 9 ของภาคเหนือ และเป็นลำดับที่ 50 ของประเทศ โดยที่จังหวัดมีผลิตภัณฑ์จังหวัด 21,898 ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาการเกษตรกรรมมากที่สุด รองลงมาเป็นสาขาการขายส่งขายปลีก ลำดับที่ 3 เป็นสาขาการผลิตอุตสาหกรรม สำหรับสาขาที่มีมูลค่าน้อยที่สุด คือ สาขาถูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล จำแนกตามลำดับสาขาได้ดังนี้

1. สาขาเกษตรกรรม (รวมประมง)	มูลค่า 6,271 ล้านบาท	คิดเป็นร้อยละ 28.6
2. สาขาการขายส่งขายปลีก	มูลค่า 3,857 ล้านบาท	คิดเป็นร้อยละ 17.6
3. สาขาการผลิตอุตสาหกรรม	มูลค่า 2,327 ล้านบาท	คิดเป็นร้อยละ 10.6
4. สาขาด้านการขนส่งและคมนาคม	มูลค่า 824 ล้านบาท	คิดเป็นร้อยละ 3.8
5. สาขาด้านอสังหาริมทรัพย์	มูลค่า 857 ล้านบาท	คิดเป็นร้อยละ 3.9
6. สาขาการศึกษา	มูลค่า 2,117 ล้านบาท	คิดเป็นร้อยละ 9.7
7. สาขาการบริหารราชการแผ่นดิน	มูลค่า 1,795 ล้านบาท	คิดเป็นร้อยละ 8.2
8. สาขาเหมืองแร่และเหมืองหิน	มูลค่า 236 ล้านบาท	คิดเป็นร้อยละ 1.1
9. สาขาการก่อสร้าง	มูลค่า 1,032 ล้านบาท	คิดเป็นร้อยละ 4.7
10. สาขาตัวกลางทางการเงิน	มูลค่า 759 ล้านบาท	คิดเป็นร้อยละ 3.5
11. สาขาการไฟฟ้า ก๊าซ และประปา	มูลค่า 493 ล้านบาท	คิดเป็นร้อยละ 2.3
12. การด้านบริการด้านสุขภาพ	มูลค่า 730 ล้านบาท	คิดเป็นร้อยละ 3.3
13. สาขาการบริการชุมชน	มูลค่า 417 ล้านบาท	คิดเป็นร้อยละ 1.9
14. สาขาโรงแรมและภัตตาคาร	มูลค่า 163 ล้านบาท	คิดเป็นร้อยละ 0.7
15. สาขาถูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	มูลค่า 21 ล้านบาท	คิดเป็นร้อยละ 0.1

การคมนาคมและขนส่ง

จังหวัดอุดรดิตถ์สามารถติดต่อกับจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเส้นทางโทรคมนาคมทางบก ประกอบด้วยทางหลวง และทางรถไฟ ส่วนการคมนาคมทางน้ำนั้นจะใช้ติดต่อภายในจังหวัด บริเวณแม่น้ำน่าน และบริเวณอ่างเก็บน้ำสิริกิติ์เท่านั้น

ทางรถยนต์ อุดรดิตถ์อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ๔91 กิโลเมตร มี 4 เส้นทาง

ก. จากจังหวัดนครสวรรค์ เลี้ยวขวาใช้เส้นทางหมายเลข 117 ผ่านพิษณุโลกจากนั้นใช้ทางหลวงหมายเลข 11

ข. จากสระบุรีเลี้ยวซ้ายใช้ทางหลวงหมายเลข 21 ถึงสี่แยกไปอำเภอหล่มเก่า แยกซ้ายใช้ทางหลวงหมายเลข 12 ก่อนถึงพิษณุโลก แยกขวาเข้าทางหลวงหมายเลข 11

ค. จากกำแพงเพชร ใช้ทางหลวงหมายเลข 101 ผ่านสุโขทัย ถึงอำเภอศรีสัชนาลัย แยกขวาใช้ทางหลวงหมายเลข 102 ถึงอุดรดิตถ์

ง. จากกรุงเทพฯมาตามทางหลวงหมายเลข 1 แยกขวาตรงอำเภออินทร์บุรี เข้าทางหลวงหมายเลข 11 ถึงอุดรดิตถ์

ทางรถไฟ อุตรดิตถ์อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 485 กิโลเมตร จากสถานีรถไฟหัวลำโพงมีรถไฟไปอุตรดิตถ์ และสถานีรถไฟศิลาอาสน์ วันละหลายเที่ยว มีทั้งรถธรรมดา รถเร็ว รถด่วน รถด่วนพิเศษ และรถสปริงเตอร์

แหล่งท่องเที่ยว

อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ อนุสาวรีย์พระยาพิชัยดาบหัก พิพิธภัณฑ์พระยาพิชัยดาบหัก พิพิธภัณฑ์ดาบเหล็กน้ำพี้ที่ใหญ่ที่สุดในโลก หอวัฒนธรรมจังหวัดอุตรดิตถ์ หลวงพ่อเพชร วัดท่าถนน วัดธรรมมาธิปไตย วัดกลาง และวัดพระฝาง

อำเภอลับแล อนุสาวรีย์เจ้าฟ้าอำมมาร อนุสาวรีย์พระศรีพนมมาศ วัดพระบรมธาตุทุ่งยั้ง เวียงเจ้าเงาะ วัดพระแท่นศิลาอาสน์ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น วัดพระยืนพุทธบาทยุคล วัดดอนสัก วัดเจดีย์ศรีวิหาร และน้ำตกแม่พูล

อำเภอพิชัย บ้านเกิดพระยาพิชัยดาบหัก เมืองพิชัย และวัดएका

อำเภอทองแสนขัน แหล่งแร่เหล็กน้ำพี้ และพิพิธภัณฑ์บ่อเหล็กน้ำพี้

อำเภอท่าปลา เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนสิริกิติ์ เขื่อนดินช่องเขาขาด บ้านท่าเรือ อุทยานแห่งชาติ ริมน้ำน่าน น้ำตกเซียงทอง แก่งนางพญา และภูพญาพ่อ

อำเภอบ้านโคก จุดผ่อนปรนชายแดนช่องภูดู

ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และการละเล่นพื้นเมือง

จังหวัดอุตรดิตถ์มีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและการละเล่นพื้นเมือง ที่สำคัญและการปฏิบัติ สืบต่อกันมาแต่โบราณถึงปัจจุบัน

งานพระยาพิชัยดาบหัก และงานกาชาดจังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นงานเทศกาลเชิดชูเกียรติ และรำลึกถึงพระยาพิชัยดาบหักที่ทำคุณงามความดีต่อประเทศชาติ ซึ่งจะจัดขึ้น ณ บริเวณสนามหน้า ศาลากลางจังหวัดอุตรดิตถ์ ในวันที่ 7 - 16 มกราคม ของทุกปี

งานมัสการพระแท่นศิลาอาสน์ พระยืนพุทธบาทยุคลและพระนอนพุทธไสยาสน์ สันนิษฐานว่า มีการจัดงานสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เพื่อร่วมกันทำบุญตักบาตรและนพพระแท่นศิลาอาสน์ ในวันขึ้น 8 - 15 ค่ำ เดือน 3 (วันมาฆบูชา) ของทุกปี

มหรหกรรมเหล็กน้ำพี้และของดีอำเภอทองแสนขัน จัดขึ้นเป็นประจำ ระหว่างวันที่ 20 - 21 มีนาคม ของทุกปี กำหนดขึ้น ณ อำเภอทองแสนขัน

ประเพณีถวายพระเพลิงพระบรมศพพระพุทธเจ้า (อัฐมีบูชา) เป็นพิธีถวายพระเพลิงศพ พระบรมศพจำลองของพระพุทธเจ้า ประกอบการแสดงแสงสีเสียง กำหนดจัดขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำ ถึง แรม 8 ค่ำ เดือน 6 ของทุกปี ณ วัดบรมธาตุทุ่งยั้ง อำเภอลับแล

งานเทศกาลลางสาดหวาน และมหรหกรรมของดีเมืองอุตรดิตถ์ มีกำหนดขึ้นในเดือนกันยายน ถึงต้นเดือนตุลาคม ของทุกปี โดยมีระยะเวลาการจัดงานประมาณ 7 - 10 วัน

ประเพณีแห่ผ้าขึ้นโรง จัดขึ้นในวันที่ 14 เมษายน บริเวณเชิงดอยม่อนอาร์ักษ์ อำเภอลับแล โดยมีชาวบ้านจากหมู่บ้านต่าง ๆ อันเชิญน้ำอันศักดิ์สิทธิ์ และเครื่องสักการะไปรอบเมือง และสักการะอนุสาวรีย์พระศรีพนมมาศ สรงน้ำพระเถระผู้ใหญ่ในวัดเจติยคีรีวิหาร สักการะดวงวิญญาณมีการสรงน้ำอนุสาวรีย์เจ้าฟ้าฮ่ามกุมาร การแสดงถวายหน้าอนุสาวรีย์ ฟ้อนรำ และพินดาบ

งานสืบสานประเพณีของดีบ้านโคก จัดกลางเดือนธันวาคมของทุกปี ที่สนามกีฬาอำเภอบ้านโคก เพื่อเผยแพร่ผลผลิตฝ้าย จำหน่ายผลิตภัณฑ์จากฝ้าย สาธิตการทอผ้า ประกวาดริตาฝ้าย ขบวนแห่ และการละเล่นพื้นบ้านของชาวบ้านโคก

2. ศักยภาพการพัฒนาของจังหวัด

- จุดแข็ง (Strengths)

1. มีเขื่อนสิริกิติ์ เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ เป็นต้นทุนทางการเกษตรที่สำคัญ และเป็นแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้า
2. เป็นแหล่งเพาะปลูกผลไม้เมืองร้อนหลากหลายชนิดและมีผลผลิตตลอดปี เป็นที่ต้องการของตลาด โดยมีอากาศที่ดี และเหมาะสมในการปลูกผลไม้เนิ่นนานพันธุ์
3. มีแม่น้ำน่านเป็นแม่น้ำสายหลักและมีแม่น้ำสาขาจำนวนมาก
4. มีชายแดนติดต่อกับ สปป.ลาว ยาว 135 กิโลเมตร และมีช่องทางการค้าชายแดนจำนวนมากที่สำคัญ คือ ช่องภูคู้ และช่องห้วยต่าง
5. มีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์และมีคุณค่าทางเศรษฐกิจและที่ดินราคาไม่สูงมากนัก
6. มีสถานีรถไฟที่เป็นศูนย์กลางการขนถ่ายสินค้าและการซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลที่ใหญ่ที่สุดในภาคเหนือ
7. มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และทางธรรมชาติจำนวนมาก
8. มีถนนเชื่อมโยงได้ทั้งภาคเหนือตอนบน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลางที่ค่อนข้างสะดวก
9. เป็นแหล่งเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตรที่สำคัญ อาทิ ข้าว ข้าวโพด หอมแดง

- จุดอ่อน (Weaknesses)

1. การรวมกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยังไม่เข้มแข็ง
2. ขาดตลาดกลางพืชผลทางการเกษตรที่ครบวงจร
3. เกษตรกรขาดความรู้ ทักษะและความสามารถในการตลาดและการบรรจุภัณฑ์
4. เกษตรกรโดยรวมยังมีความยากจน
5. เกษตรกรใช้ประโยชน์จากที่ดินไม่ถูกต้องครบถ้วนตามหลักวิชาการ ทำให้ดินเสื่อมสภาพ
6. การบริหารจัดการของกลุ่มเกษตรกรไม่เข้มแข็ง
7. กิจกรรมการท่องเที่ยวยังไม่เชื่อมโยงภายในกลุ่มจังหวัดที่ต่อเนื่องทั้งปี

- โอกาส (Opportunities)

1. นโยบายรัฐบาลสนับสนุนให้เป็นครัวของโลก
2. นโยบายรัฐบาลในการส่งเสริมสินค้า OTOP
3. นโยบายในการส่งเสริมการค้าเสรี โดยเฉพาะด้านผลไม้กับประเทศจีน
4. การพัฒนาเส้นทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงตะวันออก - ตะวันตก (East - West Economic Corridor)
5. มีโอกาสเชื่อมโยงภาคการผลิตอุตสาหกรรมกับกลุ่มจังหวัดใกล้เคียง
6. ความเปลี่ยนแปลงในทางการเมืองของประเทศเพื่อนบ้านมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ส่งผลต่อโอกาส

ทางการค้าบริเวณชายแดนของจังหวัด

- อุปสรรค (Threats)

1. ไม่มีกฎหมายที่เอื้อต่อการถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินของเกษตรกรชาวสวนผลไม้
2. เริ่มมีห้างสรรพสินค้าจากนักลงทุนส่วนกลางและต่างชาติ
3. ขาดการลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรที่ใช้วัตถุดิบจากผลไม้
4. ภัยจากการใช้สารเคมี มีแนวโน้มรุนแรงและแพร่ขยายมากขึ้น
5. นโยบายการเปิดการค้าเสรีมีผลต่อสินค้าเกษตรทั้งการบริโภคในพื้นที่ และการส่งออก
6. ขาดการสนับสนุนให้จุดผ่อนปรนชายแดนเป็นด่านถาวร

ส่วนที่ 2

แนวคิดในการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนากองคกรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรดิตถ์ (พ.ศ.2551 - 2553)

ในการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์ นอกจากจะคำนึงถึงอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ยังคำนึงถึงความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนารวมของประเทศ ของรัฐบาล การวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ระดับชาติ

กรอบการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ.2550-2554) เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของการวางแผนพัฒนาประเทศและเป็นแผนปฏิรูปความคิด และคุณค่าใหม่ของไทยที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และมุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาให้คนมีความสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น พร้อมทั้งปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาแบบแยกส่วนมาเป็นบูรณาการแบบองค์รวม เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตาม ในปีแรกของแผนฯ ประเทศไทยต้องประสบวิกฤตเศรษฐกิจอย่างรุนแรง และส่งผลกระทบต่อคนและสังคมเป็นอย่างมาก จึงต้องเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพมั่นคง และลดผลกระทบจากวิกฤตที่เกิดขึ้น ปัญหาการว่างงานและความยากจน เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้ให้ความสำคัญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ ควบคู่ไปกับกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 โดยให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาจากวิกฤตเศรษฐกิจให้ลุล่วง และสร้างฐานเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็ง และมีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก ขณะเดียวกันมุ่งการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทย ผลการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 สรุปได้ว่า ประสบความสำเร็จที่น่าพอใจ เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 5.7 ต่อปี เสถียรภาพทางเศรษฐกิจปรับตัวสู่ความมั่นคง ความยากจนลดลง ขณะเดียวกันระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้นมาก อันเนื่องมาจากการดำเนินการเสริมสร้างสุขภาพอนามัย การมีหลักประกันสุขภาพที่มีการปรับปรุงทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ โดยครอบคลุมคนส่วนใหญ่ของประเทศ และการลดลงของปัญหายาเสพติด เศรษฐกิจไทยยังไม่เข้มแข็ง และอ่อนไหวต่อความผันผวนของปัจจัยภายนอก ขณะที่ยังมีปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ความยากจนและความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความโปร่งใสในการบริหารจัดการของภาครัฐ ที่ยังต้องให้ความสำคัญในการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ประเทศไทยยังคงต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในหลายบริบท ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศ จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมของคนและระบบให้สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์ และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนา สถานะและทิศทางการปรับตัวของประเทศไทย

2.1 การเปลี่ยนแปลงของบริบทการพัฒนาในกระแสโลกาภิวัตน์

ประเทศไทยยังต้องเผชิญกับบริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกในหลายด้านที่สำคัญ ซึ่งมีผลกระทบทั้งที่เป็นโอกาส และข้อจำกัดต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งแนวโน้มของบริบทการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญมี 5 บริบท ดังนี้

(1) การรวมตัวของกลุ่มเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงในตลาดการเงินของโลก ทำให้การเคลื่อนย้ายเงินทุน สินค้า และบริการ รวมทั้งคนในระหว่างประเทศมีความคล่องตัวมากขึ้น ประกอบกับการก่อตัวของศตวรรษแห่งเอเชียที่มีจีนและอินเดียเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลก ส่งผลให้ **ประเทศไทยต้องดำเนินนโยบายการค้าในเชิงรุก** ทั้งการหาตลาดเพิ่มและการผลักดันให้ผู้ผลิตในประเทศปรับตัวให้สามารถแข่งขันได้บนฐานความรู้ ฐานทรัพยากรธรรมชาติและความเป็นไทย นอกจากนี้ ปัญหาความไม่สมดุลทางเศรษฐกิจของโลกที่สะสมมานาน และการขยายตัวของกองทุนประกันความเสี่ยงจะสร้างความผันผวนต่อระบบการเงินของโลก จึงมีความจำเป็นต้องยกระดับการกำกับดูแลการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ และการเตรียมความพร้อมต่อการผันผวนของค่าเงินและอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลก

(2) การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีวัสดุ และนาโนเทคโนโลยี สร้างความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมทั้งในด้านโอกาสและภัยคุกคาม จึงจำเป็นต้องเตรียมพร้อมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดังกล่าวในอนาคต โดยจะต้องมีการบริหารจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ ทั้งการพัฒนาหรือสร้างองค์ความรู้รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาผสมผสานร่วมกับจุดแข็ง ในสังคมไทย อาทิ สร้างความเชื่อมโยงเทคโนโลยีกับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างคุณค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ มีการบริหารจัดการลิขสิทธิ์ และสิทธิบัตร และการคุ้มครองทรัพย์สิน ทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรมกับชุมชน

(3) การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม ปัจจุบันประเทศที่พัฒนาแล้วหลายประเทศกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและภัยคุกคามต่อประเทศไทย โดยด้านหนึ่งประเทศไทยจะมีโอกาสมากขึ้นในการขยายตลาดสินค้าเพื่อสุขภาพ และการให้บริการด้านอาหารสุขภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแพทย์พื้นบ้าน สถานที่ท่องเที่ยวและการพักผ่อนระยะยาวของผู้สูงอายุ **จึงนับเป็นโอกาสในการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย และนำมาสร้างมูลค่าเพิ่ม ซึ่งจะเป็นสินทรัพย์ทางปัญญาที่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจได้**

แต่ในอีกด้านก็จะเป็นภัยคุกคามในเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานที่มีฝีมือและทักษะ ไปสู่ประเทศที่มีผลตอบแทนสูงกว่าขณะเดียวกัน การแพร่ขยายของข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดนทำให้การดูแลและป้องกันเด็กและวัยรุ่นจากค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์เป็นไปอย่างลำบากมากขึ้น ตลอดจนปัญหาการก่อการร้าย การระบาดของโรคพันธุกรรมใหม่ ๆ และการค้ายาเสพติดในหลากหลายรูปแบบ

(4) **การเคลื่อนย้ายของคนอย่างเสรี** ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการขนส่งและกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้มีการเดินทางทั้งเพื่อการท่องเที่ยว และการทำธุรกิจในที่ต่าง ๆ ทั่วโลกมากขึ้น รวมทั้งสังคมและเศรษฐกิจฐานความรู้ ทำให้ประเทศต่าง ๆ ตระหนักถึงความสำคัญของบุคลากรที่มีองค์ความรู้สูงต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ในขณะที่กฎระเบียบ ที่เกี่ยวกับการรวมตัวของกลุ่มเศรษฐกิจมุ่งสู่การส่งเสริมให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานและผู้ประกอบการเพื่อไปทำงานในต่างประเทศได้สะดวกขึ้น ดังนั้น ประเทศไทยจึงต้องคำนึงถึงมาตรการทั้งด้านการส่งเสริมคนไปทำงานต่างประเทศ การดึงดูดคนต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศ และมาตรการรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น โดยเฉพาะปัญหาที่จะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของคนในเชิงสุขภาพ และความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

(5) **การเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** จำนวนประชากรในโลกที่มากขึ้น ได้สร้างแรงกดดันต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของโลกให้เสื่อมโทรมลง ส่งผลกระทบต่อความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ และการเกิดภัยธรรมชาติบ่อยครั้งขึ้น รวมทั้งการเกิดการระบาดและแพร่เชื้อโรคที่มีรหัสพันธุกรรมใหม่ ๆ เป็นเหตุให้เกิดเป็นข้อตกลงระหว่างประเทศและสนธิสัญญาเพื่อให้มีการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโลกในประเด็นต่าง ๆ ร่วมกัน อาทิ อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์ เป็นต้น นอกจากนี้ การกีดกันทางการค้าที่เชื่อมโยงกับประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็มีมากขึ้น **ประเทศไทยจึงต้องยกระดับมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยปกป้องฐานทรัพยากรเพื่อรักษาความสมดุลยั่งยืนของระบบนิเวศ** ด้วยการพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพสูงสุดภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วม และปรับรูปแบบการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ขณะเดียวกัน ต้อง**เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และพัฒนาพลังงานทางเลือก** เพื่อรองรับความต้องการใช้พลังงานในประเทศ

2.2 สถานะของประเทศ

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงที่ประเทศไทยต้องเผชิญในอนาคต การทบทวนสถานะของประเทศในด้านสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการประเทศ แสดงว่าประเทศไทยมีโอกาสการปรับตัวและได้รับประโยชน์จากกระแสโลกาภิวัตน์ แต่ยังคงพัฒนาโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองในหลายประการ เพื่อให้คนไทยอยู่ดีมีสุข ซึ่งสรุปสถานะของประเทศที่สำคัญได้ ดังนี้

(1) สถานะด้านสังคมของประเทศ

ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีการพัฒนาคนระดับกลางและมีแนวโน้มการพัฒนาคนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยค่าดัชนีการพัฒนาคนของประเทศไทยในปี 2548 เท่ากับ 0.778 อยู่ในลำดับ 73 จาก 177 ประเทศ ซึ่งสูงกว่าจีน และเวียดนาม แต่ต่ำกว่าญี่ปุ่น เกาหลี และสิงคโปร์ สำหรับการพัฒนาคุณภาพคนด้านการศึกษาขยายตัวเชิงปริมาณอย่างรวดเร็ว โดยจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 8.5 ปี ในปี 2548 และมีคนไทยที่คิดเป็นทำเป็นร้อยละ 60 ของประชากร ส่วนการขยายโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีมากขึ้น แต่ความสามารถในการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงนำความรู้ไปปรับใช้ของคนไทยยังอยู่ในระดับต่ำ คุณภาพการศึกษายังไม่เพียงพอในการปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลง และเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ จึงเป็นประเด็นที่ต้องเร่งให้ความสำคัญระยะต่อไป แม้การศึกษาของแรงงานไทยที่จบการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 39.8 ในปี 2548 แต่ประสิทธิภาพการผลิตของแรงงานไทยยังต่ำเมื่อเทียบกับประเทศมาเลเซีย เกาหลี สิงคโปร์ ไต้หวัน และญี่ปุ่น ตลอดทั้งกำลังคนระดับกลางและระดับสูงยังขาดแคลนทั้งปริมาณและคุณภาพ และยังมีการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนาเพียงร้อยละ 0.26 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยถึง 7 เท่า ตลอดจนการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ยังอยู่ในระดับต่ำ จึงเป็นจุดอ่อนของไทยในการสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม รวมทั้ง การวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ และเป็นจุดจุดรั้งการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันต่างประเทศ

ขณะเดียวกัน คนไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตค่านิยมที่เป็นผลกระทบจากการเลือนไหลทางวัฒนธรรมต่างชาติเข้าสู่ประเทศทั้งทางสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยขาดการคัดกรองและเลือกรับวัฒนธรรมที่ดีงาม ทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนเนื่องจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป ทำให้สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาและสถาบันศาสนามีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรู้ ปลูกฝังศีลธรรมให้มีคุณภาพและจริยธรรมลดน้อยลง นำไปสู่ค่านิยม และพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมเพิ่มมากขึ้น ในด้านสุขภาพคนไทยได้รับหลักประกันสุขภาพอย่างทั่วถึงร้อยละ 96.3 ในปี 2548 การเจ็บป่วยโดยรวมลดลงเหลือ 1,798.1 ต่อประชากรพันคนในปี 2547 อย่างไรก็ตาม คนไทยยังเผชิญกับการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง รวมทั้งโรคอุบัติใหม่ หรือโรคระบาดซ้ำที่เป็นผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ ส่วนหลักประกันทางสังคมยังไม่ครอบคลุมแรงงานนอกระบบและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึง และคนไทยต้องเผชิญกับความเสี่ยงในด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินสูงขึ้น

สำหรับสถานะด้านชุมชน พบว่าสังคมไทยได้ปรับตัวเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงจากชนบทสู่เมืองอย่างต่อเนื่อง ขณะที่การพัฒนาชนบทกับเมืองมีลักษณะแยกส่วนส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลของการพัฒนาของชุมชนชนบท อย่างไรก็ตาม กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา และการจัดการความรู้มีมากขึ้น ส่งผลให้ชุมชนมีการรวมตัว รวมกลุ่มและมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้สามารถจัดการกับปัญหาที่มากกระทบกับชุมชนได้ในระดับหนึ่ง พร้อมกับมีการเตรียมความพร้อมของท้องถิ่นให้สามารถปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น และมีกลไกการบริหารงานให้พร้อมรับภารกิจกระจายอำนาจ โดยภาครัฐได้ส่งเสริม

กระบวนการเรียนรู้ เพื่อการจัดทำแผนชุมชนแล้ว 3,657 ตำบล การส่งเสริมกระบวนการประชาคมในการจัดทำแผนของส่วนท้องถิ่นและอำเภอ รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน การสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน และกระบวนการมีส่วนร่วมสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่ชุมชน ขณะที่ในด้านวัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่นยังถูกละเลยและมีการถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่มีน้อย ทั้งระบบคุณค่าของสังคมไทยในเรื่องจิตสาธารณะ ความเอื้ออาทร และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเริ่มเสื่อมถอย อย่างไรก็ตาม สังคมไทยยังมีผู้นำการพัฒนาโดยเฉพาะผู้นำชุมชนและปราชญ์กระจายอยู่ทุกพื้นที่ประมาณ 1.7 ล้านคน และมีบทบาทสำคัญเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน ทำให้มีชุมชนต้นแบบที่มีความเข้มแข็งสามารถเป็นแบบอย่างเพื่อเรียนรู้และประยุกต์ใช้อยู่ทั่วทุกภูมิภาค ขณะเดียวกันพฤติกรรมการดำรงชีวิตและการปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชนปรับเปลี่ยนไปจากอดีต โดยกระแสวัตถุนิยมที่เข้าสู่ชุมชนได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน ทำให้มีความสะดวกมากขึ้นแต่มีคุณค่าลดลง มีรายได้ไม่พอรายจ่าย มีหนี้สินเพิ่มขึ้น และความสัมพันธ์ของคนในชุมชนลดน้อยลงในลักษณะต่างคนต่างอยู่มากขึ้น

(2) สถานะด้านเศรษฐกิจของประเทศ

เศรษฐกิจของประเทศไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 5.7 ต่อปี ในช่วงปี 2545-2548 และจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลาง โดยมีขนาดทางเศรษฐกิจใหญ่เป็นลำดับที่ 20 จากจำนวน 192 ประเทศในโลก โดยยังคงมีบทบาททางการค้าระหว่างประเทศ และรักษาส่วนแบ่งการตลาดไว้ได้ในขณะที่การแข่งขันเพิ่มสูงขึ้น ตลอดทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจฐานความรู้ของประเทศไทยปรับตัวดีขึ้น ขณะที่โครงสร้างการผลิตมีจุดแข็งที่มีฐานการผลิตที่หลากหลาย ช่วยลดความเสี่ยงจากภาวะผันผวนของวัฏจักรเศรษฐกิจและสามารถสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจไทยมีจุดอ่อนในเชิงโครงสร้างที่ต้องพึ่งพิงการนำเข้าวัตถุดิบ ชิ้นส่วน พลังงาน เงินทุน และเทคโนโลยีในสัดส่วนที่สูง โดยที่ผลิตภาพการผลิตยังต่ำ การผลิตอาศัยฐานทรัพยากรมากกว่าองค์ความรู้ มีการใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตและบริโภคอย่างสิ้นเปลือง ทำให้เกิดปัญหาสภาพแวดล้อมและผลกระทบในด้านสังคมตามมา โดยไม่ได้มีการสร้างภูมิคุ้มกันอย่างเหมาะสม ส่วนโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่งและโลจิสติกส์ยังขาดประสิทธิภาพและการเชื่อมโยงที่เป็นระบบ ทำให้มีต้นทุนสูงถึงร้อยละ 16 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ อีกทั้งภาคขนส่งยังมีสัดส่วนการใช้พลังงานเชิงพาณิชย์สูงถึงร้อยละ 38 นอกจากนี้ โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร และน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ยังไม่กระจายไปสู่พื้นที่ชนบทอย่างเพียงพอและทั่วถึง ส่วนโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมของไทยต่างอยู่ในระดับต่ำและตกเป็นรองประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นคู่แข่งทางการค้า อย่างไรก็ตามประเทศไทยมีจุดแข็งอยู่ที่การมีเสถียรภาพเศรษฐกิจในระดับที่ดีจากการดำเนินนโยบายเพื่อฟื้นฟูเสถียรภาพเศรษฐกิจของประเทศภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจ ทำให้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบันอยู่ในเกณฑ์ดี โดย ณ สิ้นปี 2548 อัตราการว่างงานอยู่ที่เฉลี่ยร้อยละ 2 และทุนสำรองเงินตราต่างประเทศอยู่ในระดับ 52.1 พันล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งนับว่าเป็นระดับที่มีความเพียงพอในการเป็นภูมิคุ้มกันความเสี่ยงจากภายนอก อย่างไรก็ตามราคาน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นมากตั้งแต่ปลายปี 2547 และต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ส่งผลให้ดุลการค้า ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลเพิ่มขึ้นสะท้อนถึงปัญหา

ความอ่อนแอในเชิงโครงสร้างที่พึ่งพิงภายนอกมากเกินไป รวมทั้งประเทศไทยยังมีฐานะการออมที่ต่ำกว่าการลงทุน จึงต้องพึ่งพิงเงินทุนจากต่างประเทศ ทำให้ประเทศมีความเสี่ยงจากการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด และจากการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาระบบภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ ภายใต้เงื่อนไขบริบทโลกที่มีการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของคน องค์ความรู้เทคโนโลยี เงินทุน สินค้าและบริการ สำหรับการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและการแก้ไขปัญหาความยากจน มีส่วนช่วยให้ความยากจนลดลงตามลำดับและการกระจายรายได้ปรับตัวดีขึ้นอย่างช้าๆ ในปี 2547 มีจำนวนประชาชนที่ยังอยู่ภายใต้เส้นความยากจนซึ่งเป็นระดับรายได้ 1,242 บาทต่อเดือนอยู่จำนวน 7.34 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 11.3 ของประชากรทั้งประเทศ สำหรับการกระจายรายได้ปรับตัวดีขึ้นอย่างช้าๆ โดยค่าดัชนีจีนิ (Gini coefficient) ของประเทศไทยเท่ากับ 0.499 ลดลงต่อเนื่องจาก 0.525 ในปี 2543 และ 0.501 ในปี 2545 แต่อย่างไรก็ตามการแก้ปัญหาการกระจายรายได้ต้องได้รับลำดับความสำคัญ เนื่องจากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ แล้ว การกระจายรายได้ในประเทศไทยยังมีความเท่าเทียมน้อยกว่าหลายประเทศ

(3) สถานะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในอดีตทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ถูกนำมาใช้เพื่อตอบสนองการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยพื้นที่ป่าไม้ถูกทำลายไปถึง 67,000,000 ไร่ ในช่วง 40 ปี ปัจจุบันเหลือพื้นที่ป่าร้อยละ 33 ของพื้นที่ประเทศก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง และภัยธรรมชาติที่บ่อยครั้งและรุนแรง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งลดความอุดมสมบูรณ์ลงโดยป่าชายเลนลดลงจาก 2,000,000 ไร่ เหลือ 1,500,000 ไร่ อัตราการจับสัตว์น้ำ ลดลง 3 เท่า แหล่งปะการังและหญ้าทะเลสภาพเสื่อมโทรมสำหรับทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ ก็กำลังถูกทำลายอย่างรวดเร็ว สาเหตุมาจากการดำเนินกิจกรรมของมนุษย์ที่ทำลายถิ่นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตชนิดต่างๆ และส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ ทำให้อัตราการสูญพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตเพิ่มขึ้นคุณภาพสิ่งแวดล้อมมีความเสื่อมโทรม มีสาเหตุสำคัญจากการขยายตัวของจำนวนประชากร และแบบแผนการดำรงวิถีชีวิตที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้เกิดปัญหามลพิษเพิ่มขึ้น โดยคุณภาพอากาศและน้ำอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่ามาตรฐาน ปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายมีมากขึ้นเกินศักยภาพในการกำจัดได้ทัน ขณะที่การนำเข้าสารอันตรายที่ใช้ในการผลิตมีมากขึ้น โดยขาดกลไกการจัดการทั้งการควบคุมกระบวนการผลิต การจัดเก็บ การขนส่ง ทำให้เกิดการแพร่กระจายในสิ่งแวดล้อมและปนเปื้อนห่วงโซ่อาหาร นอกจากนี้ การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังมีอยู่จำกัด รวมทั้งมีความซ้ำซ้อน มีช่องว่าง และขาดการบังคับใช้

(4) สถานะด้านการบริหารจัดการประเทศ

กระบวนการบริหารจัดการประเทศได้เริ่มเปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่นๆ เข้ามาร่วมกับภาครัฐมากขึ้น แต่ภาคประชาชนและภาคสาธารณะอื่นๆ ยังมีบทบาทจำกัด กล่าวคือ ภาคการเมืองปรับตัวเข้มแข็งขึ้นและมีเสถียรภาพอย่างมาก ขณะที่ยังมีการรวมศูนย์อำนาจการบริหารจัดการทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และระบบการตรวจสอบถ่วงดุลขาดประสิทธิภาพ ขณะที่การปฏิรูประบบราชการนำไปสู่ความทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น แต่กระบวนการบริหารจัดการยังมีลักษณะปิดค่อนข้างมาก และยังขาดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ผลการประเมินการพัฒนาระบบราชการในด้านต่างๆ โดยเฉลี่ยอยู่ใน

ระดับดีขึ้น และมีความเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 3.82 ในปี 2547 ส่วนภาคประชาชนเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและขยายบทบาทเพิ่มขึ้นทั้งด้านการเมืองและการพัฒนาท้องถิ่น สัดส่วนผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจนเป็นร้อยละ 72.6 ในปี 2548 สำหรับภาคเอกชนมีบทบาทในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง และมีการบริหารจัดการที่เป็นธรรมาภิบาลมากขึ้น ผลการจัดอันดับธรรมาภิบาลภาคเอกชนของสถาบันนานาชาติเพื่อพัฒนาการจัดการ (Institute for Management Development : IMD) ปรากฏว่าประเทศไทยมีอันดับดีขึ้น จากอันดับที่ 36 ในปี 2544 เป็นอันดับที่ 30 ในปี 2549 แต่ยังไม่เพียงพอที่จะขับเคลื่อนธรรมาภิบาลในภาคธุรกิจเอกชนโดยรวม โดยเฉพาะธุรกิจนอกตลาดหลักทรัพย์อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการภาครัฐดังกล่าวยังไม่ตอบสนองต่อการเสริมสร้างธรรมาภิบาล โดยยังมีลักษณะรวมศูนย์อำนาจ ยังไม่เปิดโอกาสให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมตัดสินใจของประชาชน แม้การดำเนินงานการกระจายอำนาจมีความก้าวหน้ามากขึ้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก็ยังไม่เข้มแข็งและขาดอิสระในการจัดเก็บรายได้ให้เพียงพอต่อการพึ่งตนเอง นอกจากนี้ กระบวนการยุติธรรมและกฎหมายปรับตัวไม่ทันการเปลี่ยนแปลงจึงยังไม่สามารถสร้างความเป็นธรรมกับทุกภาคี ขณะที่ กลไกการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐยังขาดประสิทธิภาพและกลไกการตรวจสอบถ่วงดุลนอกภาครัฐยังมีบทบาทจำกัด ขาดการทำงานเป็นเครือข่ายที่จะก่อให้เกิดพลังร่วมในการตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ แม้ความโปร่งใสในการบริหารจัดการภาครัฐมีแนวโน้มดีขึ้นต่อเนื่อง โดยดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน จัดทำโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติเพิ่มสูงขึ้นเป็น 3.8 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ในปี 2548 ซึ่งยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ทั้งวัฒนธรรมอุปถัมภ์ที่ฝังรากลึก ยังคงเป็นอุปสรรคขัดขวางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย ประกอบกับการขาดคุณภาพและจิตสำนึกสาธารณะ จึงทำให้ไม่สามารถแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวออกจากผลประโยชน์สาธารณะ ก่อให้เกิดปัญหาความไม่เป็นธรรมและการทุจริตประพฤติมิชอบที่ซับซ้อนมากขึ้น

2.3 แนวคิดและทิศทางการปรับตัวของประเทศไทย

(1) แนวคิดหลัก

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาของประเทศไทย ในอนาคต ตลอดทั้งการทบทวนผลการพัฒนาและสถานะของประเทศ ได้สะท้อนถึงปัญหาเชิงโครงสร้าง การพัฒนาของประเทศที่ไม่สมดุล ไม่ยั่งยืน และอ่อนไหวต่อผลกระทบจากความผันผวนของปัจจัยภายนอก ที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องปรับตัวหันมาทบทวนกระบวนการพัฒนาในทิศทางที่พึ่งตนเองและมีภูมิคุ้มกันมากขึ้น โดยยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางปฏิบัติ ควบคู่ไปกับการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” เพื่อให้การพัฒนาและบริหารประเทศเป็นไปในทางสายกลาง บนพื้นฐานดุลยภาพเชิงพลวัตของการพัฒนาที่เชื่อมโยงทุกมิติของการพัฒนาอย่างบูรณาการ ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการเมือง โดยมีการวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” และใช้หลัก “ความพอประมาณ” ให้เกิดความสมดุลระหว่างมิติทางวัตถุกับจิตใจของคนในชาติ ความสมดุลระหว่างความสามารถในการพึ่งตนเองกับความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก ความสมดุลระหว่างสังคม

ชนบทกับสังคมเมือง โดยมีการเตรียม “ระบบภูมิคุ้มกัน” ด้วยการบริหารจัดการความเสี่ยงให้เพียงพอ พร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทั้งจากภายนอกและภายในประเทศ ทั้งนี้ การขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนต้องใช้ “ความรอบรู้” ในการพัฒนาด้านต่างๆ ด้วยความรอบคอบ เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และสอดคล้องกับวิถีชีวิตของสังคมไทย รวมทั้งการเสริมสร้างศีลธรรมและสำนึกใน “คุณธรรม” จริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตด้วยความเพียร อันจะเป็นภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ นอกจากนี้ ยังได้ยึดความสอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ด้วยแล้ว

(2) ทิศทางการปรับตัวของประเทศไทย

การพัฒนาประเทศให้สามารถดำรงอยู่อย่างมั่นคงในกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว และมีแนวโน้มทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น จำเป็นต้องสร้างความแข็งแกร่งของระบบและโครงสร้างต่างๆ ภายในประเทศให้สามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีของประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญต่อการนำทุนของประเทศที่มีศักยภาพและความได้เปรียบด้านอัตลักษณ์และคุณค่าของชาติทั้งทุนสังคม ทุนเศรษฐกิจ และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการและเกื้อกูลกัน พร้อมทั้งเสริมสร้างให้แข็งแกร่งเป็นเสมือนเสาเข็มหลักในการพัฒนาประเทศ โดยการเสริมสร้างทุนสังคม ที่มุ่งพัฒนาศักยภาพคนในทุกมิติทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ครอบครัวมีความอบอุ่น มั่นคง ชุมชนมีความเข้มแข็ง และรวมพลังเป็นเครือข่ายในการพัฒนาสำหรับการเสริมสร้างทุนเศรษฐกิจ มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจไทยสู่ระบบเศรษฐกิจที่มีการขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ มีคุณภาพ มีการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและการลงทุน ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างศักยภาพและภูมิคุ้มกันของเศรษฐกิจฐานราก เพื่อกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม ในส่วนของการเสริมสร้างทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งพัฒนามาฐานความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมสิทธิชุมชนในการเข้าถึงและจัดการทรัพยากรเพื่อสงวนรักษาให้ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคงความอุดมสมบูรณ์เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ และเป็นรากฐานการดำรงชีวิตของคนไทยให้มีความสุขอย่างยั่งยืนขณะเดียวกันจำเป็นต้องเสริมสร้างระบบ โครงสร้าง กลไก และกระบวนการบริหารพัฒนาประเทศให้อยู่บนหลักธรรมาภิบาลและประชาธิปไตย โดยบูรณาการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและทุกระดับในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เกิดความสมดุล เป็นธรรม และยั่งยืน พร้อมทั้งปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ลดบทบาทอำนาจของราชการในส่วนกลาง และเพิ่มบทบาท มอบอำนาจและกระจายอำนาจการตัดสินใจ การดำเนินการ และกระจายการจัดสรรทรัพยากรให้แก่ราชการส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และชุมชน ส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนและการปฏิรูปธุรกิจเอกชนให้เข้มแข็ง สุจริต โปร่งใส และเร่งปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ เพื่อสร้างสมดุลในการจัดสรรและกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาให้ทั่วถึงเป็นธรรม โดยต้องดำเนินการรักษาและเสริมสร้างความมั่นคงควบคู่ไปด้วย อันจะสนับสนุนให้การบริหารจัดการประเทศสู่ดุลยภาพ ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความมั่นคง นำไปสู่สันติสุขและความยั่งยืน

วิสัยทัศน์และพันธกิจ

วิสัยทัศน์ประเทศไทย

มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” (Green and Happiness Society)

คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบคลุมอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติสุข เศรษฐกิจมีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน อยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการประเทศที่มีธรรมาภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี”

พันธกิจ

เพื่อให้การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ภายใต้แนวนโยบายของ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เห็นควรกำหนดพันธกิจของการพัฒนาประเทศ ดังนี้

(1) พัฒนาคนให้มีคุณภาพ คุณธรรม นำความรอบรู้อย่างเท่าทัน มีสุขภาวะที่ดี อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น ชุมชนที่เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้ดุลยภาพของความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(2) เสริมสร้างเศรษฐกิจให้มีคุณภาพ เสถียรภาพ และเป็นธรรม มุ่งปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถแข่งขันได้ มีภูมิคุ้มกันความเสี่ยงจากความผันผวนของสภาพแวดล้อมในยุคโลกาภิวัตน์ บนพื้นฐานการบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ มีระดับการออมที่พอเพียง มีการปรับโครงสร้าง การผลิตและบริการบนฐานความรู้และนวัตกรรม ใช้จุดแข็งของความหลากหลายทางชีวภาพและเอกลักษณ์ความเป็นไทย ควบคู่กับการเชื่อมโยงกับต่างประเทศ และการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และโลจิสติกส์ พลังงาน กฎกติกา และกลไกสนับสนุนการแข่งขันและกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

(3) ดำรงความหลากหลายทางชีวภาพ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม สร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน เป็นธรรม และมีการสร้างสรรค์คุณค่าสนับสนุนให้ชุมชนมีองค์ความรู้และสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อคุ้มครองฐานทรัพยากร คุ้มครองสิทธิและส่งเสริมบทบาทของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรปรับแบบแผนการผลิต และการบริโภคที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนรักษาผลประโยชน์ของชาติจากข้อตกลงตามพันธกรณีระหว่างประเทศ

(4) พัฒนาระบบบริหารจัดการประเทศให้เกิดธรรมาภิบาลภายใต้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มุ่งสร้างกลไกและกฎระเบียบที่เอื้อต่อการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่ทุกภาคี ควบคู่กับการเสริมสร้างความโปร่งใส สุจริต ยุติธรรม รับผิดชอบต่อสาธารณะ มีการกระจายอำนาจและกระบวนการที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่งเสริมความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ สังคม และการใช้ทรัพยากร

วัตถุประสงค์และเป้าหมายหลัก

เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่ประเทศไทยจะต้องปรับตัวในอนาคต และเพื่อก้าวไปสู่วิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศที่พึงปรารถนาในระยะยาว การพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของการพัฒนาไว้ ดังนี้

วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อสร้างโอกาสการเรียนรู้คู่คุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่องที่ขับเคลื่อนด้วยการเชื่อมโยงบทบาทครอบครัว สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา เสริมสร้างบริการสุขภาพอย่างสมดุลระหว่างการผลิต ส่งเสริม การป้องกัน การรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพ และสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- (2) เพื่อเพิ่มศักยภาพของชุมชน เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย เป็นรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต และอนุรักษ์ ฟื้นฟู ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน นำไปสู่การพึ่งตนเองและลดปัญหาความยากจนอย่างบูรณาการ
- (3) เพื่อปรับโครงสร้างการผลิตสู่การเพิ่มคุณค่า (Value Creation) ของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และนวัตกรรม รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างสาขาการผลิตเพื่อให้มูลค่าการผลิตสูงขึ้น
- (4) เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน (Safety Net) และระบบบริหารความเสี่ยงให้กับภาคการเงิน การคลัง พลังงาน ตลาดปัจจัยการผลิต ตลาดแรงงาน และการลงทุน
- (5) เพื่อสร้างระบบการแข่งขันด้านการค้าและการลงทุนให้เป็นธรรม และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศ รวมทั้งสร้างกลไกในการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่ประชาชนในทุกภาคส่วนอย่างเป็นธรรม
- (6) เพื่อเสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ ควบคู่กับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นฐานที่มั่นคงของการพัฒนาประเทศ และการดำรงชีวิตของคนไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคต รวมทั้งสร้างกลไกในการรักษาผลประโยชน์ของชาติอย่างเป็นธรรมและอย่างยั่งยืน
- (7) เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศสู่ภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน และขยายบทบาทขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควบคู่กับการเสริมสร้างกลไกและกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

เป้าหมาย

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาของแผนพัฒนาฉบับที่ 10 ดังนี้

(๑) เป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคน ให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความรู้ ความสามารถ ทักษะการประกอบอาชีพ และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้กับตนเองที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคมไทย โดยเพิ่มจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเป็น 10 ปี พัฒนากำลังแรงงานระดับกลางที่มีคุณภาพเพิ่มเป็นร้อยละ 60 ของกำลังแรงงานทั้งหมด และเพิ่มสัดส่วนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเป็น 10 คนต่อประชากร 10,000 คน พร้อมทั้งลดปัญหาอาชญากรรมลงร้อยละ 10 และกำหนดให้อายุคาดหมายเฉลี่ยของคนไทยสูงขึ้นเป็น 80 ปี ควบคู่กับลดอัตราเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ใน 5 อันดับแรก คือ หัวใจ ความดันโลหิตสูง เบาหวาน หลอดเลือดสมอง และมะเร็ง นำไปสู่การเพิ่มผลิตภาพแรงงาน และลดรายจ่ายด้านสุขภาพของบุคคลลงในระยะยาว

(2) เป้าหมายการพัฒนาชุมชนและแก้ปัญหาความยากจน พัฒนาให้ทุกชุมชนมีแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำแผนชุมชนไปใช้ประกอบการจัดสรรงบประมาณ ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด และขยายโอกาสการเข้าถึงแหล่งทุน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และลดสัดส่วนผู้อยู่ใต้เส้นความยากจนลงเหลือร้อยละ 4 ภายในปี 2545

(3) เป้าหมายด้านเศรษฐกิจ ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีความสมดุลและยั่งยืนโดยให้สัดส่วนภาคเศรษฐกิจในประเทศต่อภาคการค้าระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 75 ภายในปี 2554 สัดส่วนภาคการผลิตเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15 ภายในปี 2554 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยร้อยละ 3.0 - 3.5 ต่อปี สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ไม่เกินร้อยละ 50 ความยืดหยุ่นการใช้พลังงานเฉลี่ยไม่เกิน 1:1 ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนเป็นร้อยละ 8 รวมทั้งลดสัดส่วนการใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งลดการใช้น้ำมันในภาคการขนส่งให้เหลือร้อยละ 30 ของการใช้พลังงานทั้งหมด รายได้ของกลุ่มที่มีรายได้สูงสุดร้อยละ 20 แรกมีสัดส่วนไม่เกิน 10 เท่าของรายได้ของกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดร้อยละ 20 ภายในปี 2554 และสัดส่วนผลผลิตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

(๔) เป้าหมายการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รักษาความอุดมสมบูรณ์ของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพโดยให้มีพื้นที่ป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 33 และต้องเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ 18 ของพื้นที่ประเทศ รักษาพื้นที่ทำการเกษตรในเขตชลประทานไว้ไม่น้อยกว่า 31,000,000 ไร่ และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมต่อการดำรงคุณภาพชีวิตที่ดีและไม่เป็นภัยคุกคามต่อระบบนิเวศ โดยรักษาคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำต่างๆ และแหล่งน้ำธรรมชาติให้อยู่ในเกณฑ์พอใช้และดี รวมกันไม่ต่ำกว่าร้อยละ 85 คุณภาพอากาศอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน โดยเฉพาะฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM₁₀) ต้องมีค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมงไม่เกิน 120 มก./ลบ.ม. อัตราการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์

ต่อประชากรลดลงร้อยละ 5 จากปี 2546 คือไม่เกิน 3.5 ตัน/คน/ปี ควบคุมอัตราการผลิตขยะในเขตเมืองไม่ให้เกิน 1 กก./คน/วัน และของเสียอันตรายจากชุมชนและอุตสาหกรรมได้รับการจัดการอย่างถูกต้องร้อยละ 80 ของปริมาณของเสียอันตรายทั้งหมด รวมทั้งให้มีระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพที่สมบูรณ์ระดับประเทศ 1 ระบบ

(5) เป้าหมายด้านธรรมาภิบาล มุ่งให้ธรรมาภิบาลของประเทศดีขึ้น มีคะแนนภาพลักษณ์ของความโปร่งใสอยู่ที่ 5.0 ภายในปี 2554 ระบบราชการมีขนาดที่เหมาะสม และมีการดำเนินงานที่คุ้มค่าเพิ่มขึ้น ลดกำลังคนภาครัฐการให้ได้ร้อยละ 10 ภายในปี 2554 ธรรมาภิบาลในภาคธุรกิจเอกชนเพิ่มขึ้น ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดเก็บรายได้และมีอิสระในการพึ่งตนเองมากขึ้น และภาคประชาชนมีความเข้มแข็ง รู้สิทธิ หน้าที่ และมีส่วนร่วมมากขึ้นในการตัดสินใจและรับผิดชอบในการบริหารจัดการประเทศ รวมทั้งให้มีการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลในบริบทไทยเพิ่มขึ้นในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ 10

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ที่ปรับเปลี่ยนเร็ว และสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้นจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เหมาะสม โดยเสริมสร้างความแข็งแกร่งของโครงสร้างของระบบต่างๆ ภายในประเทศให้มีศักยภาพ แข่งขันได้ในกระแสโลกาภิวัตน์ และสร้างฐานความรู้ให้เป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างรู้เท่าทัน ควบคู่ไปกับการกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรม และเสริมสร้างความเท่าเทียมกันของกลุ่มคนในสังคม และความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้คงความสมบูรณ์เป็นรากฐานการพัฒนาที่มั่นคง และเป็นฐานการดำรงวิถีชีวิตของชุมชนและสังคมไทย ตลอดจนการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศทุกระดับ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน สามารถดำรงอยู่ในประชาคมโลก ได้อย่างมีเกียรติภูมิและมีศักดิ์ศรี โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฉบับที่ 10 ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ให้มีความสำคัญกับ

(1) การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน โดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัยตลอดชีวิต เริ่มตั้งแต่วัยเด็กให้มีความรู้พื้นฐานเข้มแข็ง มีทักษะชีวิต พัฒนาสมรรถนะ ทักษะของกำลังแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการ พร้อมก้าวสู่โลกของการทำงานและการแข่งขันอย่างมีคุณภาพ สร้างและพัฒนากำลังคนที่เป็นเลิศโดยเฉพาะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและองค์ความรู้ ส่งเสริมให้คนไทยเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น และองค์ความรู้สมัยใหม่ตั้งแต่ระดับชุมชนถึงประเทศ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

(2) การเสริมสร้างสุขภาวะคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ เน้นการพัฒนาระบบสุขภาพอย่างครบวงจร มุ่งการดูแลสุขภาพเชิงป้องกัน การฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ เสริมสร้างคนไทยให้มีความมั่นคงทางอาหารและการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย ลด ละ เลิกพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ

(3) การเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข มุ่งเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของคนในสังคมบนฐานของความมีเหตุมีผล ดำรงชีวิตอย่างมั่นคงทั้งในระดับครอบครัวและชุมชน พัฒนาระบบการคุ้มครองทางเศรษฐกิจและสังคมที่หลากหลายและครอบคลุมทั่วถึง สร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุน ส่งเสริมการดำรงชีวิตที่มีความปลอดภัย น่าอยู่ บนพื้นฐานของความยุติธรรมในสังคม เสริมสร้างกระบวนการยุติธรรมแบบบูรณาการและการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังควบคู่กับการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง และความตระหนักถึงคุณค่าและเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพื่อลดความขัดแย้ง

2. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ ให้ความสำคัญกับ

(1) การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง ด้วยการส่งเสริมการรวมตัว ร่วมคิด ร่วมทำ ในรูปแบบที่หลากหลาย และจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องตามความพร้อมของชุมชน มีกระบวนการจัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้ของชุมชนอย่างเป็นขั้นตอนมีเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกชุมชน มีกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนในการนำไปสู่การพึ่งตนเอง รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนพร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลง

(2) การสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจชุมชน ด้วยการบูรณาการกระบวนการผลิตบนฐานศักยภาพ และความเข้มแข็งของชุมชนอย่างสมดุล เน้นการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างพอเพียงภายในชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ กลุ่มอาชีพ สนับสนุนการนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาใช้ในการสร้างสรรค์คุณค่าของสินค้าและบริการและสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการลงทุน สร้างอาชีพและรายได้ที่มีการจัดสรรประโยชน์อย่างเป็นธรรมแก่ชุมชน ส่งเสริมการร่วมลงทุนระหว่างเครือข่ายองค์กรชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสร้างระบบบ่มเพาะวิสาหกิจชุมชนควบคู่กับการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการ การตลาด และทักษะในการประกอบอาชีพ

(3) การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการอยู่ร่วมกันกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสันติและเกื้อกูล ด้วยการส่งเสริมสิทธิชุมชนและกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสงวนอนุรักษ์ ฟื้นฟูพัฒนา ใช้ประโยชน์และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ รวมทั้งการสร้างกลไกในการปกป้องคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

3. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน ให้ความสำคัญกับ

(1) การปรับโครงสร้างการผลิตเพื่อเพิ่มผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าและบริการบนฐานความรู้และความเป็นไทย โดยปรับโครงสร้างภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการที่ใช้กระบวนการพัฒนา คลัสเตอร์และห่วงโซ่อุปทาน รวมทั้งเครือข่ายชุมชนบนรากฐานของความรู้สมัยใหม่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมไทย และความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อสร้างสินค้าที่มีคุณภาพและมูลค่าสูง มีตราสินค้าเป็นที่ยอมรับของตลาด รวมทั้งสร้างบรรยากาศการลงทุนที่ดี เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศตลอดจนการบริหารองค์ความรู้อย่างเป็นระบบ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ การปฏิรูปองค์กร การปรับปรุงกฎระเบียบ และพัฒนาระบบมาตรฐานในด้านต่างๆ รวมทั้งการดำเนินนโยบายการค้าระหว่างประเทศให้สนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิต และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

(2) การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจ โดยการบริหารเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจให้มั่นคงและสนับสนุนการปรับโครงสร้างการผลิตโดยการระดมทุนไปสู่ภาคการผลิตที่มีประสิทธิภาพ พัฒนารัฐวิสาหกิจให้มีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพบนหลักการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้การใช้ทรัพยากรเกิดประสิทธิภาพและสวัสดิการสูงสุดแก่ประเทศการส่งเสริมการออมอย่างเป็นระบบเพื่อเป็นแหล่งระดมทุนและเป็นหลักประกันในชีวิตของประชาชน และการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและการพัฒนาแหล่งพลังงานทางเลือกเพื่อลดการพึ่งพิงการนำเข้าพลังงานและประหยัดเงินตราต่างประเทศ

(3) การสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม โดยส่งเสริมการแข่งขันการประกอบธุรกิจในระบบอย่างเสรี เป็นธรรม และป้องกันการผูกขาด กระจายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไปสู่ภูมิภาคอย่างสมดุลและเป็นธรรม ให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึง เพียงพอ และสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ เพิ่มประสิทธิภาพและความครอบคลุมของการให้บริการของระบบการเงินฐานรากให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก ด้วยการพัฒนาองค์กรการเงินชุมชนให้เข้มแข็ง รวมทั้งดำเนินนโยบายการคลังเพื่อส่งเสริมการกระจายรายได้ โดยกระจายอำนาจการจัดเก็บภาษี การจัดทำงบประมาณและการเบิกจ่าย และการกอบกู้รายได้กรอบการรักษาวินัยทางการคลังสู่ท้องถิ่น

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับ

(1) การรักษาฐานทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศ เพื่อรักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลและสร้างองค์ความรู้ ส่งเสริมสิทธิชุมชนและการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรตลอดจนพัฒนาระบบการจัดการร่วมเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยให้ความสำคัญกับการกำหนดเขต และการจัดการเชิงพื้นที่ภายใต้การจัดทำข้อตกลง

กับชุมชนท้องถิ่นในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติหลัก ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ ทรัพยากรทะเลและชายฝั่ง ทรัพยากรแร่ รวมถึงการมีมาตรการหยุดใช้ทรัพยากรที่สำคัญที่ถูกทำลายสูงเป็นการชั่วคราว และการสร้างกลไกแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างสันติวิธี รวมทั้งการพัฒนาระบบการจัดการและการป้องกันภัยพิบัติ

(2) **การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืน** โดยการปรับแบบแผนการผลิตและพฤติกรรมการใช้บริโภคไปสู่การผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เพื่อลดผลกระทบต่อฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดนโยบายสาธารณะ และใช้กลไกทางเศรษฐศาสตร์ทั้งด้านการเงินและการคลัง รวมทั้งการสร้างตลาดสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดมลพิษและความคุกคามกิจกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต โดยผลักดันให้เกิดระบบประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ระบบประเมินผลกระทบทางสังคมและสุขภาพในโครงการพัฒนาของรัฐ หรือที่รัฐอนุมัติให้เอกชนดำเนินการ ควบคู่กับการยกระดับขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีกลไกกำหนดจุดยืนต่อพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อม

(3) **การพัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น** โดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางสำคัญ เริ่มจากการจัดการองค์ความรู้และสร้างภูมิคุ้มกัน การคุ้มครองทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพจากการคุกคามภายนอก โดยเฉพาะจากพันธกรณีระหว่างประเทศ สร้างระบบการคุ้มครองสิทธิชุมชน และการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม ส่งเสริมการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพในการสร้างความมั่นคงของภาคเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน รวมทั้งพัฒนาขีดความสามารถและสร้างนวัตกรรมจากทรัพยากรชีวภาพที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศ

5. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ มุ่งเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคมอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับ

(1) **การเสริมสร้าง และพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลให้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมไทย** โดยสร้างกระบวนการเรียนรู้ ปลุกฝังจิตสำนึก ค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลแก่เยาวชน และประชาชนทุกระดับ อย่างต่อเนื่องจริงจัง พร้อมทั้งพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำประชาธิปไตยที่มีคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ในสังคมทุกระดับเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม ตลอดจนวางรากฐานกระบวนการประชาธิปไตยโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และเพิ่มประสิทธิภาพกลไกและกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐและการเมืองให้เข้มแข็งและเป็นอิสระมากขึ้น

(2) **เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชนให้สามารถเข้าร่วมในการบริหารจัดการประเทศ** โดยส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวและรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันให้เข้มแข็ง ส่งเสริมให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียม และร่วมในกระบวนการบริหารจัดการประเทศให้เกิดความเป็นธรรมและความโปร่งใสในการพัฒนาประเทศ เสริมสร้างความเข้มแข็ง และสร้างเครือข่ายการทำงานของกลไกตรวจสอบภาคประชาชน เพื่อติดตามตรวจสอบการใช้อำนาจของภาครัฐได้อย่างเข้มแข็งมีประสิทธิภาพ

(3) **สร้างภาคีการที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล เน้นการบริการแทนการกำกับควบคุม และทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา** เน้นการพัฒนาประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจด้วยการปรับบทบาทโครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการภาครัฐและรัฐวิสาหกิจให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ลดการบังคับควบคุม คำนึงถึงความต้องการของประชาชนและทำงานร่วมกับหุ้นส่วนการพัฒนา เพิ่มบทบาทภาคเอกชนในกิจการของรัฐและรัฐวิสาหกิจเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพการให้บริการสาธารณะ และลดภาระการลงทุนของภาครัฐ ตลอดจนพัฒนากลไกการกำกับดูแลที่เข้มแข็งเพื่อให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม โปร่งใส โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศและคุ้มครองผู้บริโภค โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการปลูกฝังจิตสำนึกข้าราชการให้เห็นความสำคัญและยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล และยึด/ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างเคร่งครัด

(4) **การกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง** โดยพัฒนาศักยภาพ และกระจายอำนาจการตัดสินใจให้ท้องถิ่นมีบทบาทสามารถรับผิดชอบในการบริหารจัดการบริการสาธารณะ ตลอดจนแก้ไขปัญหาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และสามารถสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

(5) **ส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริต และมีธรรมาภิบาล** โดยมีมาตรการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ธุรกิจเอกชนทั้งที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และธุรกิจเอกชนทั่วไปเป็น “บรรษัทภิบาล” เพิ่มมากขึ้น สร้างจิตสำนึกในการประกอบธุรกิจอย่างซื่อสัตย์ ยุติธรรมต่อผู้บริโภค และเป็นธรรมกับธุรกิจคู่แข่ง พร้อมทั้งยึดมั่นในความรับผิดชอบต่อสังคม แบ่งปันผลประโยชน์คืนสู่สาธารณะ ตลอดจนสนับสนุนสถาบันวิชาชีพธุรกิจประเภทต่างๆ ให้มีบทบาทในการสร้างธรรมาภิบาลแก่ภาคธุรกิจมากขึ้น

(6) **การปฏิรูปกฎหมาย กฎระเบียบ และขั้นตอน กระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อสร้างความสมดุลในการจัดสรรประโยชน์จากการพัฒนา** ด้วยการเปิดโอกาสให้ภาคีและกลุ่มต่างๆ มีส่วนร่วมในการเสนอแนะและตรากฎหมายเพื่อประสานประโยชน์ของภาคส่วนต่างๆ ให้เสมอภาคและมีความสมดุล โดยการปฏิรูปกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ ลดการใช้ดุลพินิจของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ รวมทั้งสร้างความเข้มแข็งของกลไกการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ เพื่อสร้างความเป็นธรรมต่อผู้ประกอบการขนาดเล็กและผู้ประกอบการใหม่

(7) **การรักษาและเสริมสร้างความมั่นคงเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการประเทศสู่ดุลยภาพและความยั่งยืน** โดยการพัฒนาศักยภาพ บทบาท และภารกิจของหน่วยงานด้านการป้องกันประเทศ ความมั่นคง และการรักษาความสงบเรียบร้อย ให้มีประสิทธิภาพมีความพร้อมในการป้องกันประเทศและตอบสนองต่อภัยคุกคามในทุกรูปแบบสถานการณ์ได้ฉับไวพร้อมทั้งผนึกพลังร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ดำเนินการป้องกันและพัฒนาประเทศให้สามารถพิทักษ์รักษาเอกราช สถาบันพระมหากษัตริย์ ผลประโยชน์ของชาติ และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งสามารถสร้างความมั่นคงของประชาชนและสังคมให้มีความอยู่รอดปลอดภัยโดยยึดหลักธรรมาภิบาลในทุกระดับ

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด

วิสัยทัศน์กลุ่มจังหวัด

(ตาก เพชรบูรณ์ พิษณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์)

“ ศูนย์กลางบริการสีเขียวอินโดจีน ”

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้รองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ
2. การส่งเสริมการท่องเที่ยว และการบริการ
3. การพัฒนาคนให้มีคุณภาพ
4. การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
5. การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ

เป้าประสงค์

1. เชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมในกลุ่มจังหวัด ภูมิภาค และต่างประเทศ เพื่อใช้ศักยภาพแหล่งที่ตั้ง และความพร้อมของโครงสร้างบริการพื้นฐานที่มีอยู่สร้างฐานเศรษฐกิจใหม่ เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน
2. พัฒนาและอนุรักษ์เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและประวัติศาสตร์ร่วมยุค รวมทั้งการพัฒนาระบบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด เพื่อสร้างรายได้ทั้งด้านการท่องเที่ยวและหัตถอุตสาหกรรม
3. เป็นศูนย์พัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างศักยภาพการผลิต และการบริการที่ประทับใจ
4. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร
5. เป็นจุดรองรับ และประสานการเชื่อมโยงการค้าชายแดน
6. มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ

กลยุทธ์

1. พัฒนาระบบคมนาคมเครือข่าย
2. พัฒนาระบบกระจายสินค้า (Logistics)
3. วางผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะเศรษฐกิจชายแดน
4. พัฒนาระบบเศรษฐกิจการค้า และความร่วมมือชายแดนไทย - พม่า / ไทย - ลาว
5. พัฒนาระบบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัด
6. ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัด
7. พัฒนาเส้นทางคมนาคมสู่แหล่งท่องเที่ยวและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
8. พัฒนาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)
9. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมร่วมกันระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับนานาชาติ
10. พัฒนาบุคลากรด้านการผลิตและการบริการ
11. พัฒนาระบบการผลิตและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
12. พัฒนาคุณภาพผลผลิตและปลอดภัยจากสารพิษ
13. จัดระบบการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร
14. ส่งเสริมการบริหารจัดการกลไกการตลาดสู่การจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ
15. พัฒนาระบบป้องกันภัยธรรมชาติ
16. วางระบบจัดการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

วิสัยทัศน์จังหวัดอุดรดิตถ์ พ.ศ. 2549 – 2551

**“อุดรดิตถ์ เศรษฐกิจพอเพียง ผลผลิตพอกิน
ที่ดินพออยู่ ประตุสู่หลวงพระบาง”**

เป้าประสงค์

1. ปรับโครงสร้างภาคการเกษตร เพื่อเพิ่มความหลากหลายของผลิตผล (Diversify Products) และเพิ่มมูลค่าของราคาต่อที่ดินที่ใช้เป็นปัจจัยการผลิต การแปรรูปให้มีบทบาทในการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อย่างยั่งยืน และมีคุณภาพ โดยเฉพาะการส่งเสริมการผลิตพืชเศรษฐกิจหลัก อาทิ อ้อย กาแฟ การเลี้ยงปลา การเลี้ยงแพะ
2. ประชาชนโดยเฉพาะเกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ที่ดินทำกินเพียงพอแก่การอยู่อาศัย และทำการเกษตรได้อย่างยั่งยืน
3. ดินแดนแห่งความสงบสุข ร่มเย็น ประชาชนมีความมั่นคงในการดำเนินชีวิต มีความเจริญ
4. รุ่งเรืองทางเศรษฐกิจที่ดี มีรายได้และการครองชีพที่เหมาะสม มีความยั่งยืนในการพัฒนาทั้งด้านการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม งดงามด้วยวัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม
5. เชื่อมโยงและพัฒนาค้าขายแดนไทย - ลาว และการท่องเที่ยว
6. โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การอุปโภค และการบริโภคเพียงพอต่อความต้องการ

ประเด็นยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์
1. ปรับปรุงการภาคการเกษตร เพื่อเพิ่มความหลากหลายของผลิตผล (Diversify Products) และเพิ่มมูลค่าของราคาต่อที่ดินที่ใช้เป็นปัจจัยการผลิต การแปรรูปให้มีความสามารถในการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และมีคุณภาพ	1.1 ส่งเสริมการผลิตด้านการเกษตร และการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า และรายได้แก่เกษตรกร
2. จัดกรรมสิทธิ์ที่ดินทำกินให้เพียงพอ แก่การอยู่อาศัย และการเกษตร	2.1 เร่งรัดการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินทำกินให้เพียงพอแก่การอยู่อาศัย และทำการเกษตรได้อย่างยั่งยืน
3. การพัฒนาคุณภาพชีวิต	3.1 การแก้ไขปัญหาความยากจนและความเดือดร้อนของประชาชน 3.2 การแก้ไขปัญหายาเสพติด 3.3 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต 3.4 ความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินและวินัยการจราจร 3.5 การส่งเสริมการลงทุน SMEs, OTOP 3.6 อาหารปลอดภัยได้มาตรฐาน 3.7 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3.8 การส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาและสาธารณสุข 3.9 การส่งเสริมวัฒนธรรม ศิลปกรรม และจริยธรรมของประชาชน 3.10 การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนได้รับความเป็นธรรมจากการบริการที่ดีของภาครัฐ
4. การพัฒนาการค้าชายแดน และส่งเสริมการท่องเที่ยว	4.1 การส่งเสริมและพัฒนาการค้าชายแดน 4.2 การบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยว
5. การส่งเสริมและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	5.1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม 5.2 การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การอุปโภค และการบริโภค 5.3 การพัฒนาไฟฟ้า ประปา และโทรศัพท์

ส่วนที่ 3

กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์ (2552 – 2554)

วิสัยทัศน์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรดิตถ์

“ อุดรดิตถ์ เศรษฐกิจพอเพียง ผลผลิตพอกิน

ที่ดินพออยู่ ประตูล่วงพระบาง ”

กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรดิตถ์ (2552-2554)

1. ปรับโครงสร้างภาคการเกษตร เพื่อเพิ่มความหลากหลายของผลผลิต (Diversify Products) และเพิ่มมูลค่าของราคาต่อที่ดินที่ใช้เป็นปัจจัยการผลิต การแปรรูปให้มีบทบาทในการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และมีคุณภาพ
2. ดินแดนแห่งความสุข ร่มเย็น ประชาชนมีความมั่นคงในการดำเนินชีวิต มีความเจริญ รุ่งเรืองทางเศรษฐกิจที่ดี มีรายได้และการครองชีพที่เหมาะสม มีความยั่งยืนในการพัฒนาทั้งด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม งดงามด้วยวัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม
3. พัฒนาการค้าชายแดนไทย-ลาว และการท่องเที่ยว
4. โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม ไฟฟ้า ประปา แหล่งน้ำ เพื่อการเกษตร การอุปโภค และการบริโภคเพียงพอต่อความต้องการ

ส่วนที่ 3 กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จังหวัดอุดรดิษฐ์

(พ.ศ. 2552 – 2554)

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
1. ปรับโครงสร้างภาคการเกษตรเพื่อเพิ่มความหลากหลายของผลผลิต (Diversify Products) และเพิ่มมูลค่าของราคาต่อที่ดินที่ใช้เป็นปัจจัยการผลิต การปศุสัตว์ให้มีบทบาทในการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และมีคุณภาพ	1.1 ส่งเสริมการผลิตด้านการเกษตร และการปศุสัตว์ เพื่อเพิ่มมูลค่า และรายได้แก่เกษตรกร 1.2 สร้างระบบการตลาดและการกระจายสินค้า เพื่อส่งเสริมการตลาด การแสวงหาโอกาสทางการตลาดใหม่ 1.3 ส่งเสริม และสนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกรและชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพ และเพิ่มอำนาจการต่อรองราคาผลผลิตทางการเกษตร (เพิ่มเติม)
2. ดินแดนแห่งความสงบสุข ร่มเย็น ประชาชนมีความมั่นคงในการดำเนินชีวิต มีความเจริญ รุ่งเรืองทางเศรษฐกิจที่ดี มีรายได้และการครองชีพที่เหมาะสม มีความยั่งยืนในการพัฒนา ทั้งด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม งดงามด้วยวัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม	2.1 การแก้ไขปัญหา ความยากจนและความเดือดร้อนของประชาชน 2.2 การแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต 2.3 การป้องกันและปราบปรามการทุจริต 2.4 การส่งเสริมการลงทุน SMEs, OTOP 2.5 การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบข้อมูล การพัฒนาบุคลากร การแก้ไขปัญหา สิ่งแวดล้อม น้ำเสีย ขยะมูลฝอย โดยให้ชุมชนดำเนินการด้วยตนเองมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง 2.6 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมสนับสนุนและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ จิตสำนึกและความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2.7 การส่งเสริมการเรียนรู้ จัดการศึกษาทั้งในระบบ และนอกระบบที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งเสริมสร้างสภาพแวดล้อม แหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสมและเพียงพอสำหรับประชาชนทุกระดับเพื่อก้าวไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
	2.8 ส่งเสริมพัฒนาอาชีพเสริม ให้ความรู้ทักษะ มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นและพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพเพิ่มมูลค่าเพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพที่ยั่งยืน 2.9 การส่งเสริมสุขภาวะของชุมชน พัฒนาให้มีระบบสุขภาพทางด้านสร้างเสริม สุขภาพ ป้องกันโรค รักษาพยาบาล และฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีคุณภาพมาตรฐาน การส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนมีทักษะในการดูแลสุขภาพของตนเอง รวมถึงจัดกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจของคนในชุมชน 2.10 การสร้างจิตสำนึกในการดำเนินชีวิตที่ดี ธรรมะส่งเสริมให้ประชาชนมีค่านิยมในการดำเนินชีวิต ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง การเสริมสร้างพฤติกรรม การบริโภคให้ ถูกต้อง อด ละเอียดรอบคอบ การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ในการดำรงชีพอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการออมเพื่ออนาคต 2.11 การสร้างจิตสำนึกและพัฒนาขีดความสามารถบุคลากร 2.12 การปรับปรุง วิธีการทำงานและการสร้างแรงจูงใจ ในการปรับปรุงวิธีการทำงานของหน่วยงาน ให้ครอบคลุมใน 4 มิติ คือ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สมรรถภาพและคุณภาพในการทำงาน 2.13 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พัฒนาเครือข่ายชุมชนอาสาสมัคร และบุคลากรขององค์กร ในการเฝ้าระวังประชาสัมพันธ์และธรรมะ สร้างความตระหนักรู้ ถึงแนวทางในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 2.14 เสริมสร้างประสิทธิภาพในการรักษาความสงบปลอดภัยแก่ชุมชน พัฒนาระบบและประสิทธิภาพพัฒนาคน เทคโนโลยี และเครือข่ายในการทำงาน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงาน

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
	2.15 กระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชน การสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วม และการแสดงความคิดเห็น ความเป็นอิสระต่อการมีส่วนร่วม การสร้างกิจกรรม ส่งเสริมการมีส่วนร่วม การเผยแพร่ประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมต่อประชาชน การขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ และสร้างสรรค์
3. พัฒนาการค้าชายแดนไทย - ลาว	3.1 การส่งเสริมและพัฒนาค้าชายแดน 3.2 การบริหารจัดการโครงการด้านการค้า เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน 3.3 การเสริมสร้างสัมพันธภาพกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดความร่วมมือทางด้านการเศรษฐกิจ 3.4 การส่งเสริมความรู้ความเกี่ยวกับการค้าเสรี (FTA) 3.5 การส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์
4. ส่งเสริมและพัฒนากองทุน	4.1 การบริหารจัดการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพกองทุน 4.2 การส่งเสริมและพัฒนากองทุนที่หลากหลาย 4.3 การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งทุนเชิงนิเวศ และแหล่งทุนทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี 4.4การพัฒนาและปรับปรุงแหล่งทุนให้มีมาตรฐานในการให้บริการนักทุน 4.5 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการกองทุนและการประชาสัมพันธ์
5. โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม ไฟฟ้า ประปา แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การอุปโภค และการบริโภคเพียงพอต่อความต้องการ	5.1 การสร้างเครือข่ายพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการวางแผนทบทวนปรับปรุงหรือสร้างสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การเชื่อมโยง การดำเนินการเพื่อลดความซ้ำซ้อน และเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการ

ยุทธศาสตร์การพัฒนา	แนวทางการพัฒนา
	5.2 การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดเก็บรวบรวมข้อมูล เชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้เป็นแหล่งข้อมูลหลักของโครงสร้างพื้นฐาน ที่เหมาะสม 5.3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่ง ด้านสาธารณูปโภคและด้านสาธารณูปการ รวมถึงการจัดการจราจรในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ การพัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำ ระบบประปา การวางและปรับปรุงผังเมือง ควบคุมอาคาร

ขอบเขต / ประเภทโครงการที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุดรดิตถ์
(พ.ศ. 2552-2254)

ลำดับที่	ขอบเขต / ประเภทโครงการ	ลักษณะของโครงการ	หมายเหตุ
1	โครงการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน	1.1 การก่อสร้างถนนลาดยาง/คอนกรีต (1) เป็นถนนที่มีความยาวเชื่อมต่อคาบเกี่ยวระหว่าง อปท. ตั้งแต่ 2 อปท.ขึ้นไป และมีความกว้างไม่ต่ำกว่า 6 เมตร (2) เป็นโครงการที่เชื่อมโยงกันระหว่างแผนงานของแต่ละ อปท. (เป็นถนนที่เกิดจากการบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาาร่วมกันของ อปท.ที่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาสามปีของทั้ง 2 องค์กร) (3) มีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง (4) อปท.ในพื้นที่รับผิดชอบไม่สามารถดำเนินการเองได้	1. โครงการที่จะเสนอ อปท.ที่ร่วมโครงการ ควรทำความเข้าใจ อปท.ใด อปท.หนึ่ง เป็นผู้เสนอโครงการเพียง อปท.เดียว 2. โครงการที่จะเสนอขอให้มียาละเอียด ประกอบด้วย ได้แก่ 1) รายละเอียดโครงการพร้อมภาพถ่าย 2) แบบแปลนของโครงการ 3. ระบุชื่อถนน / สายทางที่จะดำเนินการให้ชัดเจน (คาบเกี่ยว / ผ่านพื้นที่ใดบ้าง) 4. หากเป็นถนนที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อบจ.อุดรดิตถ์ ให้ระบุสายทางและเส้นทางที่จะเสนอให้ อบจ.ดำเนินการด้วย

กองแผนและงบประมาณ (ฝ่ายนโยบายและแผน)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์

www.cliniccenterutt.org

ลำดับที่	ขอบเขต / ประเภทโครงการ	ลักษณะของโครงการ	หมายเหตุ
		1.2 การก่อสร้างถนนลูกรัง (1) เป็นถนนที่มีความยาวเชื่อมต่อคาบเกี่ยวระหว่าง อบท. ตั้งแต่ 2 อบท.ขึ้นไป และมีความกว้างไม่ต่ำกว่า 8 เมตร (ไม่รวมไหล่ทาง) (2) เป็นโครงการที่เชื่อมโยงกันระหว่างแผนงานของแต่ละ อบท. (เป็นถนนที่เกิดจากการบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกันของ อบท.ที่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาสามปีของทั้ง 2 องค์กร) (3) มีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง (4) อบท.ในพื้นที่รับผิดชอบไม่สามารถดำเนินการเองได้	1. โครงการที่จะเสนอ อบท.ที่ร่วมโครงการ ควรทำความเข้าใจ อบท.ใด อบท.หนึ่ง เป็นผู้เสนอโครงการเพียง อบท.เดียว 2. โครงการที่จะเสนอขอให้มียาละเอียด ประกอบด้วย ได้แก่ 1) รายละเอียดโครงการพร้อมภาพถ่าย 2) แบบแปลนของโครงการฯ 3. ระบุชื่อถนน / สายทางที่จะดำเนินการให้ชัดเจน (คาบเกี่ยว / ผ่านพื้นที่ใดบ้าง) 4. หากเป็นถนนที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อบจ.อุดรดิตถ์ ให้ระบุสายทางและเส้นทางที่จะเสนอให้ อบจ.ดำเนินการด้วย
		1.3 ถนนที่อยู่ในความรับผิดชอบ / ถนนถ่ายโอนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุดรดิตถ์	ถนนที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อบจ.อุดรดิตถ์ ให้ระบุสายทางและเส้นทางที่จะเสนอให้ อบจ.ดำเนินการด้วย

ลำดับที่	ขอบเขต / ประเภทโครงการ	ลักษณะของโครงการ	หมายเหตุ
		1.4 การก่อสร้าง / ซ่อมแซมสะพาน (1) เป็นสะพานที่มีความเชื่อมต่อคาบเกี่ยวระหว่าง อปท. ตั้งแต่ 2 อปท.ขึ้นไป และมีความกว้างไม่ต่ำกว่า 7 เมตร ยกเว้น เมื่อมีเหตุผลความจำเป็นเฉพาะพื้นที่ (2) เป็นโครงการที่เชื่อมโยงกันระหว่างแผนงานของแต่ละ อปท.(เป็นสะพานที่เกิดจากการบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกันของ อปท.ที่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาสามปีของทั้ง 2 องค์กร) (3) มีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง (4) อปท.ในพื้นที่รับผิดชอบไม่สามารถดำเนินการเองได้	1. โครงการที่จะเสนอ อปท.ที่ร่วมโครงการควรทำความเข้าใจ อปท.ใด อปท.หนึ่งเป็นผู้เสนอโครงการเพียง อปท.เดียว 2. โครงการที่จะเสนอขอให้มีรายละเอียดประกอบด้วย ได้แก่ 1) รายละเอียดโครงการพร้อมภาพถ่าย 2) แบบแปลนของโครงการฯ
2	โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ	2.1 ปรับปรุงหรือพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค/การเกษตร (1) เป็นแหล่งน้ำที่มีความเชื่อมต่อคาบเกี่ยวระหว่าง อปท. ตั้งแต่ 2 อปท.ขึ้นไป และมีความกว้างไม่ต่ำกว่า 7 เมตร ยกเว้น เมื่อมีเหตุผลความจำเป็นเฉพาะพื้นที่ (2) เป็นโครงการที่เชื่อมโยงกันระหว่างแผนงานของแต่ละ อปท. (เป็นแหล่งน้ำที่เกิดจากการบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกันของ อปท.ที่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาสามปีของทั้ง 2 องค์กร) (3) มีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง (4) อปท.ในพื้นที่รับผิดชอบไม่สามารถดำเนินการเองได้	1. โครงการที่จะเสนอ อปท.ที่ร่วมโครงการควรทำความเข้าใจ อปท.ใด อปท.หนึ่งเป็นผู้เสนอโครงการเพียง อปท.เดียว 2. โครงการที่จะเสนอขอให้มีรายละเอียดประกอบด้วย ได้แก่ 1) รายละเอียดโครงการพร้อมภาพถ่าย 2) แบบแปลนของโครงการฯ

ลำดับที่	ขอบเขต / ประเภทโครงการ	ลักษณะของโครงการ	หมายเหตุ
		2.2 ป้องกันหรือแก้ไขปัญหากัญฉ่ำง (1) แหล่งน้ำขนาดใหญ่มีความคาบเกี่ยวหรือใช้ประโยชน์หลาย อบท.(เช่น สระเก็บน้ำ, อ่างเก็บน้ำ) (2) เป็นโครงการที่เชื่อมโยงกันระหว่างแผนงานของแต่ละ อบท.(เป็นแหล่งน้ำที่เกิดจากการบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกันของ อบท.ที่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาสามปีของทั้ง 2 องค์การ) เป็นโครงการภาพรวมระดับอำเภอ (3) เกิดวิกฤตเร่งด่วนที่จำเป็นต้องเร่งดำเนินการแก้ไขปัญห (4) มีความค้ำค่าและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง (5) อบท.ในพื้นที่รับผิดชอบไม่สามารถดำเนินการเองได้	1. โครงการที่จะเสนอ อบท.ที่ร่วมโครงการควรทำความตกลงให้ อบท.ใด อบท.หนึ่งเป็นผู้เสนอโครงการเพียง อบท.เดียว 2. โครงการที่จะเสนอขอให้มียาละเอียดประกอบด้วย ได้แก่ (5) รายละเอียดโครงการพร้อมภาพถ่าย (6) แบบแปลนของโครงการฯ (ถ้ามี)
		2.3 การขุดลอกแม่น้ำ คลอง / แก้ไขปัญหาอุทกภัย (1) เป็นแม่น้ำ / คลองสายหลักที่มีความคาบเกี่ยวหรือใช้ประโยชน์ร่วมกันของประชาชนในพื้นที่หลาย อบท. (2) เป็นโครงการที่เชื่อมโยงกันระหว่างแผนงานของแต่ละ อบท.(เป็นแหล่งน้ำที่เกิดจากการบูรณาการการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกันของ อบท.ที่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาสามปีของทั้ง 2 องค์การ) (3) – (5) เหมือน ข้อ 2.2	1. โครงการที่จะเสนอ อบท.ที่ร่วมโครงการควรทำความตกลงให้ อบท.ใด อบท.หนึ่งเป็นผู้เสนอโครงการเพียง อบท.เดียว 2. โครงการที่จะเสนอขอให้มียาละเอียดประกอบด้วย ได้แก่ 1) รายละเอียดโครงการพร้อมภาพถ่าย 2) แบบแปลนของโครงการฯ (ถ้ามี)

ลำดับที่	ขอบเขต / ประเภทโครงการ	ลักษณะของโครงการ	หมายเหตุ
3	โครงการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม	3.1 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (1) เป็นการร่วมมือกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) เป็นโครงการที่มีการดำเนินการในภาพรวมของจังหวัด (3) มีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง (4) อปท.ในพื้นที่รับผิดชอบไม่สามารถดำเนินการเองได้	1. โครงการที่จะเสนอ อปท.ที่ร่วมโครงการ ควรทำความเข้าใจกับ อปท.ใด อปท.หนึ่ง เป็นผู้เสนอโครงการเพียง อปท.เดียว 2. โครงการที่จะเสนอขอให้มีรายละเอียด ประกอบด้วย ได้แก่ 1) รายละเอียดโครงการพร้อมภาพถ่าย 2) แบบแปลนของโครงการฯ (ถ้ามี)
		3.2 การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลรวม การดูแลระบบ กำจัดน้ำเสียรวมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัด (1) เป็นการร่วมมือกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) เป็นโครงการที่มีการดำเนินการในภาพรวมของจังหวัด (3) อปท.ในพื้นที่รับผิดชอบไม่สามารถดำเนินการเองได้ (4) มีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง	1. โครงการที่จะเสนอ อปท.ที่ร่วมโครงการ ควรทำความเข้าใจกับ อปท.ใด อปท.หนึ่ง เป็นผู้เสนอโครงการเพียง อปท.เดียว 2. โครงการที่จะเสนอขอให้มีรายละเอียด ประกอบด้วย ได้แก่ 1) รายละเอียดโครงการพร้อมภาพถ่าย 2) แบบแปลนของโครงการฯ (ถ้ามี)

ลำดับที่	ขอบเขต / ประเภทโครงการ	ลักษณะของโครงการ	หมายเหตุ
		4.3 การส่งเสริมพัฒนากลุ่มอาชีพ (1) เป็นการร่วมมือกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น / หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (2) เป็นโครงการที่มีการดำเนินการในภาพรวมของจังหวัด / อำเภอ (3) มีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง (4) การดำเนินงานไม่ซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น	1. โครงการที่จะเสนอ อบท.ที่ร่วมโครงการ ควรทำความเข้าใจ อบท.ใด อบท.หนึ่งเป็นผู้เสนอโครงการเพียง อบท.เดียว 2. โครงการที่จะเสนอขอให้มีรายละเอียดประกอบด้วย ได้แก่ 1) รายละเอียดโครงการพร้อมภาพถ่าย
5	โครงการเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวของท้องถิ่น	5.1 ปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (1) เป็นการร่วมมือกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น / หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (2) เป็นโครงการที่มีการดำเนินการในภาพรวมของจังหวัด / อำเภอ (3) มีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง (4) การดำเนินงานไม่ซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น	1. โครงการที่จะเสนอ อบท.ที่ร่วมโครงการ ควรทำความเข้าใจ อบท.ใด อบท.หนึ่งเป็นผู้เสนอโครงการเพียง อบท.เดียว 2. โครงการที่จะเสนอขอให้มีรายละเอียดประกอบด้วย ได้แก่ 1) รายละเอียดโครงการพร้อมภาพถ่าย 2) แบบแปลนของโครงการฯ (ถ้ามี)

ลำดับที่	ขอบเขต / ประเภทโครงการ	ลักษณะของโครงการ	หมายเหตุ
6	โครงการเกี่ยวกับการป้องกันบรรเทา สาธารณภัยเสริมสร้างความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน	6.1 การอบรม / ฝึกซ้อมแผนการป้องกันอุบัติเหตุอุบัติภัย (1) เป็นการร่วมมือกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น / หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (2) เป็นโครงการที่มีการดำเนินการในภาพรวมของจังหวัด / อำเภอ (3) มีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยตรง (4) การดำเนินงานไม่ซ้ำซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น	1. โครงการที่จะเสนอ อบท.ที่ร่วมโครงการ ควรทำความเข้าใจ อบท.ใด อบท.หนึ่ง เป็นผู้เสนอโครงการเพียง อบท.เดียว 2. โครงการที่จะเสนอขอให้มียาละเอียด ประกอบด้วย ได้แก่ 1) รายละเอียดโครงการพร้อมภาพถ่าย * โครงการแต่ละประเภทที่เสนอควรมีลักษณะของโครงการตามที่กำหนดอย่างน้อย 2 ข้อ